

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

Katedra anglistiky

**ROZVOJ PÍSEMNÉHO PROJEVU U DĚTÍ
V ANGLICKÉM JAZYCE
A JEHO HODNOCENÍ**

**Developing and evaluating writing of children
in English language teaching**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: PhDr. Lucie Betáková, M.A., Ph.D.

Autor: Jana Buchtová

České Budějovice 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Rozvoj písemného projevu u dětí v anglickém jazyce a jeho hodnocení** vypracovala samostatně za pomoci odborných konzultací PhDr. Lucie Betákové, M.A., Ph.D. a s použitím pramenů uvedených v bibliografii.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné databázi STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 23. dubna 2010

.....

podpis autora

Poděkování

Tímto děkuji PhDr. Lucii Betákové, M.A., Ph.D., vedoucí mé diplomové práce, za cenné rady, užitečné připomínky a čas, který mi ochotně věnovala.

Děkuji také učitelům a dětem Základní školy II v Jindřichově Hradci za jejich spolupráci na mém výzkumu. Také bych ráda poděkovala mé rodině za umožnění studia na této škole a za jejich podporu, kterou mi po celou tuto dobu poskytovali.

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá rozvojem písemného projevu u dětí v anglickém jazyce a jeho hodnocením.

Teoretická část pojednává o psaní jako přirozeném procesu učení, tedy o všem, co je jeho součástí, například které kroky jsou potřebné k tomu, aby se děti úspěšně dostaly k volnému písemnému vyjádření, jaký význam má opravování chyb v textu a také jakými způsoby lze opravit a ohodnotit písemné práce dětí. Rovněž se věnuje psaní v angličtině z pohledu Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

V praktické části bylo navrženo několik konkrétních plánů hodin, během nichž byli žáci 9. třídy vedeni k volnějším písemnému vyjádření. To znamená, že na základě důkladně vybraných a sestavených cvičení postupovali od řízeného psaní k volnému. Ze získaných prací byly náhodně vybrány čtyři ze série polořízeného psaní dále a byly dány k ohodnocení dvěma budoucím učitelům a dvěma zkušeným.

Cílem této diplomové práce je zjistit, zda jsou děti schopné volného písemného projevu v anglickém jazyce během několika vyučovacích hodin, a také jak se liší hodnocení budoucích a zkušených pedagogů především ve vztahu ke kritériím, podle nichž byl písemný projev žáků hodnocen.

ABSTRACT

This diploma thesis is concerned with developing and evaluating writing of children in English language teaching.

The theoretical part deals with writing as a natural learning process and everything that includes, for instance, what steps are needed to reach successfully a free style, the importance of error correction as well as the ways of correction and evaluation of children's written work. It is also focused on writing in English within the Framework Educational Programme for Elementary Education.

In the practical part, several concrete lessons were projected in which the ninth-grade children were led to free writing. It means that on the basis of carefully chosen and well-organized exercises young learners proceeded from controlled to free writing. From the gained written work, four from the set of semi-controlled exercises and further were chosen randomly and they were given to be evaluated by two future teachers and two experienced ones.

The aim of this diploma thesis is to find out if children are able to write free written work in English within several lessons as well as how the evaluation differs from one teacher to another especially in accordance with the chosen criteria.

Obsah

1	ÚVOD.....	- 1 -
2	TEORETICKÁ ČÁST.....	- 3 -
2.1	PSANÍ JAKO PŘIROZENÝ PROCES UČENÍ	- 3 -
2.2	VÝUKA ANGLIČTINY NA 2. STUPNI ZŠ Z POHLEDU RVP	- 4 -
2.3	ÚLOHA UČITELE PŘI PSANÍ	- 4 -
2.4	ZÁSADY PSANÍ	- 5 -
2.5	PROČ JE PSANÍ ČASTO OPOMÍJENO?	- 6 -
2.6	FUNKCE PÍSEMNÉHO SDĚLENÍ	- 7 -
2.6.1	<i>Funkční styly</i>	- 7 -
2.6.1.1	Jazykové prostředky písemného sdělení	- 7 -
2.6.1.2	Nejčastější písemné žánry na 2. stupni ZŠ	- 8 -
3	JAK POSTUPOVAT PŘI PSANÍ	- 9 -
3.1	PROCES SESTAVOVÁNÍ PÍSEMNÉHO SDĚLENÍ	- 9 -
3.1.1	<i>Plánování psaní</i>	- 10 -
3.1.2	<i>Předběžný návrh</i>	- 11 -
3.1.3	<i>Vlastní písemný projev</i>	- 11 -
4	OD ŘÍZENÉHO PSANÍ K VOLNÉMU PÍSEMNÉMU PROJEVU	- 12 -
4.1	ŘÍZENÉ PSANÍ.....	- 12 -
4.2	POLOŘÍZENÉ PSANÍ.....	- 13 -
4.3	VOLNÝ PÍSEMNÝ PROJEV	- 13 -
5	POPIS JEDNOTLIVÝCH CVIČENÍ.....	- 14 -
5.1	ŘÍZENÉ PSANÍ.....	- 14 -
5.1.1	<i>Obrázková slova (Picture Words)</i>	- 14 -
5.1.2	<i>Mluvicí bubliny (Speech Bubbles)</i>	- 15 -
5.1.3	<i>Řada obrázků (Picture Sets)</i>	- 15 -
5.1.4	<i>Paralelní psaní (Parallel Writing)</i>	- 16 -
5.2	POLOŘÍZENÉ PSANÍ.....	- 16 -
5.2.1	<i>Psaní pohlednice (Writing a Postcard)</i>	- 16 -
5.2.2	<i>Můj dům (My House)</i>	- 17 -
5.2.3	<i>Můj nejlepší kamarád (My Best Friend)</i>	- 18 -
6	OPRAVOVÁNÍ PÍSEMNÉHO PROJEVU.....	- 19 -
6.1	VÝZNAM OPRAVOVÁNÍ	- 19 -
6.2	CO JE CHYBA?	- 19 -
6.3	CHYBY V TEXTU	- 20 -
6.4	DRUHÝ CHYB	- 20 -
6.5	PŘÍČINY VZNIKU CHYB	- 21 -
6.6	ZPŮSOBY OPRAVOVÁNÍ CHYB V PÍSEMNÉ PRÁCI.....	- 22 -

7	HODNOCENÍ PÍSEMNÉHO SDĚLENÍ	- 25 -
7.1	CO ZNAMENÁ HODNOCENÍ?	- 25 -
7.2	CÍLE VYUČOVACÍHO PROCESU	- 25 -
7.2.1	<i>Cíle hodnocení</i>	- 26 -
7.3	KRITÉRIA HODNOCENÍ	- 27 -
7.4	HODNOCENÍ PÍSEMNÉHO PROJEVU	- 27 -
7.5	METODY HODNOCENÍ.....	- 28 -
7.5.1	<i>Analytická metoda</i>	- 28 -
7.5.2	<i>Holistická metoda</i>	- 29 -
7.6	HODNOCENÍ ZNÁMKOU	- 29 -
8	PRAKTICKÁ ČÁST	- 31 -
8.1	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	- 31 -
8.1.1	<i>Charakteristika žáků</i>	- 32 -
8.2	PLÁNY VYUČOVACÍCH HODIN	- 33 -
8.2.1	<i>Plán 1. vyučovací hodiny</i>	- 33 -
8.2.2	<i>Plán 2. vyučovací hodiny</i>	- 36 -
8.2.3	<i>Plán 3. vyučovací hodiny</i>	- 38 -
8.2.4	<i>Plán 4. vyučovací hodiny</i>	- 40 -
9	EVALUACE PÍSEMNÝCH PRACÍ.....	- 41 -
9.1	STANOVENÉ ASPEKTY	- 41 -
9.1.1	<i>Psaní pohlednice</i>	- 42 -
9.1.2	<i>Můj dům</i>	- 42 -
9.1.3	<i>Můj nejlepší kamarád</i>	- 43 -
9.2	HODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH UČITELŮ	- 43 -
9.2.1	<i>Hodnocení budoucího pedagoga 1</i>	- 44 -
9.2.2	<i>Hodnocení budoucího pedagoga 2</i>	- 49 -
9.2.3	<i>Hodnocení zkušeného pedagoga 1</i>	- 54 -
9.2.4	<i>Hodnocení zkušeného pedagoga 2</i>	- 59 -
10	VYHODNOCENÍ A SROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ	- 64 -
11	ZÁVĚR	- 70 -
12	SUMMARY	- 73 -
13	BIBLIOGRAFIE.....	- 75 -
14	SEZNAM PŘÍLOH.....	- 77 -

1 Úvod

Ve své práci se věnuji rozvoji písemného projevu u dětí v anglickém jazyce a jeho hodnocení. Umět vyjádřit své myšlenky písemnou formou v cizím jazyce není vůbec jednoduché. To platí především u dětí, které se mu teprve jazyku učí. Samotný proces výuky psaní je neméně problematický, poněvadž psaní rozličných písemností během výuky zabírá mnoho času a samotní učitelé často nevědí, jak při tomto procesu postupovat, protože nemají příliš zkušeností s korekcí a evaluací písemných prací, a tak se raději věnují pro ně důležitějším činnostem při výuce. Proto si myslím, že psaní různorodých písemných sdělení bývá často z těchto důvodů opomíjeno.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části se nejprve zabývám psáním, které je přirozenou, avšak velmi důležitou součástí výuky každého cizího jazyka. Také se zaobírám procesem psaní z pohledu Rámcového vzdělávacího programu, který jasně vymezuje písemné schopnosti žáka v předmětu anglický jazyk před ukončením druhého stupně základní školy. Neméně důležitá je i role učitele, protože ten je vedoucí osobou při celém procesu a má takové pedagogické znalosti a dovednosti, pomocí nichž postupně děti učí a vede k tomu, aby se úspěšně naučily vyjádřit své myšlenky písemnou formou v angličtině. Učí je tedy sestavovat písemný projev a může k tomu používat různé druhy postupů a metod. Po celou dobu děti dostatečně podporuje a motivuje. Pokusím se nastínit jednotlivé kroky, které jsou důležité k tomu, aby se děti úspěšně dostaly k volnějšímu písemnému vyjádření. To znamená, že děti budou postupovat za pomoci důkladně vybraných a uspořádaných cvičení od psaní řízeného k psaní volnému. Dále jsem se zaměřila i na hodnocení posuzující výkon žáků ve škole, kritéria hodnocení a možné způsoby opravování a hodnocení písemných prací dětí.

V praktické části se věnuji výzkumu rozvoje písemného projevu u dětí v angličtině a jeho hodnocení. Nejprve blíže charakterizuji nejen základní školu, na které byl výzkum proveden, ale také samotné žáky, kteří se na něm podíleli. Cílem mého výzkumu je zjistit, zda jsou děti deváté třídy základní školy schopné volného písemného vyjádření v jazyce anglickém během školou stanovených čtyř vyučovacích hodin. Tyto čtyři vyučovací hodiny byly naplánovány takovým způsobem, během nichž žáci podstoupili sérii písemných cvičení, na jejichž konci měli být schopni sestavit volně napsanou písemnou práci pouze na zadané téma bez jakékoli nápovědy.

Jednotlivá cvičení jsou v této práci důkladně popsána včetně jejich cílů a stanovených aspektů důležitých pro vyhodnocení. Ze získaných písemných sdělení budou náhodně vybrány čtyři z každého cvičení polořízeného psaní a dále, které budou dány k opravě a ohodnocení dvěma budoucím učitelům a dvěma zkušeným. Tyto písemné práce a jejich hodnocení budou následně porovnány mezi sebou, abychom zjistili, jak se liší hodnocení budoucích a zkušených pedagogů především ve vztahu ke kritériím, podle nichž bude písemný projev žáků hodnocen.

Na závěr své práce shrnuji výsledky výzkumu. V příloze nalezneme schéma procesu psaní, zadání jednotlivých cvičení, ukázkou opravy písemné práce za pomoci grafických symbolů, ukázkou tabulky obsahující bodové rozpětí jednotlivých aspektů u metody analytické, příklad možného hodnocení známkou u metody analytické i holistické a také některé písemné práce dětí a jejich hodnocení jak budoucím, tak i zkušeným pedagogem.

2 Teoretická část

2.1 *Psaní jako přirozený proces učení*

Výuka cizího jazyka zahrnuje čtyři základní dovednosti, a to mluvení, čtení, poslech a psaní. Všechny tyto dovednosti spolu navzájem souvisí. Aby si žáci cizí jazyk osvojili, je nezbytné, abychom je naučili ovládat a v praxi běžně používat všechny čtyři složky. V našem případě se budeme zabírat písemným procesem v jazyce anglickém.

Přestože je psaní běžnou součástí vyučovacího procesu, nezačínají děti s touto dovedností okamžitě. Nejprve odposlouchávají jednoduchá slova, texty či písničky, a následně se učí mluvit, číst a psát, poněvadž psaní je dovedností nejobtížnější.

Porovnáme-li psaný projev s ústním, je možné si jej lépe promyslet a připravit. Žáci se tak učí uspořádat své myšlenky do logických celků, díky čemuž vzniká plynulé a ucelené písemné sdělení. Pro zdůraznění slova, slovního spojení či celé věty používáme interpunkční znaménka, různé styly písma, podtržení a další grafické úpravy.

Chceme-li, aby žáci napsali písemnou práci na dobré úrovni, musíme jim předem poskytnout nejen dostatek informací o zadaném tématu, ale konkrétní typ písemného cvičení také dostatečně procvičit. Z toho vyplývá, že děti musí mít přinejmenším jak adekvátní znalost slovní zásoby týkající se konkrétního komunikačního cíle, tak odpovídající znalost gramatiky, kterou musí být schopny správně aplikovat v praxi. Je jasné, že když děti začínají se psaním v cílovém jazyce, jedná se pouze o pokusy přesného vyjadřování, avšak pravidelným cvičením se jejich vyjadřovací schopnosti zlepšují.

2.2 Výuka angličtiny na 2. stupni ZŠ z pohledu RVP

Podle Rámcového vzdělávacího programu (2005, dále jen RVP) patří znalost cizího jazyka k základnímu vzdělání každého žáka¹. Možnost komunikace mezi lidmi se tak zvyšuje, a tudíž je možné snáze nahlédnout do kultury dané země.

RVP stanovuje, že žák před ukončením druhého stupně ZŠ je schopen v rámci psaní:

- vyplnit základní údaje o své osobě do tiskopisů či vyplnit jednoduchý dotazník;
- sestavit jednoduché písemné sdělení či krátký text;
- písemně a gramaticky správně vytvořit, popřípadě obměnit jednoduché věty nebo krátké texty, které se týkají témat: rodina, domov, bydlení, škola, volný čas a zájmová činnost, sport, péče o zdraví, stravování, město, nákupy, oblékání, příroda, počasí, člověk a společnost, cestování a reálie anglicky mluvících zemí;
- správně psát gramatické struktury a typy vět;
- chápat a v praxi aplikovat základy lexikálního principu pravopisu slov.

2.3 Úloha učitele při psaní

Učitel hraje velmi důležitou roli při procesu učení psaní. Je vedoucí osobou a má potřebné penzum pedagogických znalostí a dovedností, které mu pomáhají naučit žáky vyjadřovat jejich myšlenky písemně v cílovém jazyce. Seznamuje žáky s různými modely písemností a rozebírá je s nimi. Učitel koriguje děti během celého procesu, pomáhá jim, podporuje a motivuje.

Vyučující² musí být schopen vybrat vhodné téma, aby jím zaujal všechny děti, a s tím související vhodně zvolená cvičení. To však není vůbec jednoduché. Dále vede děti k tomu, aby byly schopné napsat písemnou práci na zadané téma samy, dobře

---

¹ Výrazem „žák“ se v textu míní označení pro chlapce i dívky na ZŠ.

² Slovo „vyučující“ slouží v textu pro označení muže i ženy.

a bez problému. Nejprve se však musí zamyslet nad tím, jak téma dětem představí, aby věděly, jak s ním mají pracovat. Učitel může prezentovat téma například ústní formou, pomocí poznámek psaných na tabuli, může využít zpětného projektoru, fotokopii nebo se ptát na spontánní názory dětí, a využít tak metody brainstormingu. Ze začátku mohou děti pracovat ve dvojicích či v malé skupině. Žáci musí mít dostatek příležitostí k procvičení určitého tématu. Po napsání písemných prací dětí se učitel zaměří na jejich opravu a hodnocení, tedy jaké aspekty zohlední při opravě a jakou formu hodnocení zvolí.

Byrne (1988) shrnuje úlohu učitele při procesu učení psaní do následujících bodů.

- Učí děti způsobům, jak sestavit a napsat písemný projev.
- Učí děti poznat funkci písemného sdělení.
- Poskytne dětem dostatečné množství příkladových úloh. Tím je učí psát různé druhy písemností.
- Učí děti psát souvislé texty.
- Poukáže na skutečnost, že písemnost je reálná. To znamená, že děti budou muset napsat danou písemnost někdy v budoucnu.
- Propojuje psaní s dalšími dovednostmi.
- Používá různé druhy postupů a metod jak psát a cvičit různé formy psaní.
- Poskytuje dětem dostatečnou podporu při učení psaní a motivuje je.

2.4 Zásady psaní

Cílem procesu psaní je naučit děti vyjádřit jejich myšlenky v angličtině písemnou formou. Jednou z možností, jak tohoto cíle dosáhnout, je poskytnout dětem dostatečné množství různých písemností a jednotlivě je analyzovat. Následně si samy děti zkusí napsat danou písemnost pod dohledem učitele.

Hedge (1988) uvádí, že žák píšící písemné sdělení by měl mít určitou dávku znalostí a dovedností, kterými jsou:

- přiměřená znalost mluvnice;
- přiměřená znalost slovní zásoby týkající se zadaného tématu;
- správné použití interpunkce;
- znalost obecných zásad psaní a schopnost použít je v praxi (například napsání formálního či neformálního dopisu atd.);
- znalost správného psaní jednotlivých slov;
- základní znalost větné stavby;
- správné použití spojovacích výrazů;
- souvislé a plynulé uspořádání textu.

2.5 Proč je psaní často opomíjeno?

Podle mého názoru je to především z časových důvodů. Proces učení psaní je procesem dlouhodobým a oprava písemných prací zabere i zkušenému učitel³ nemálo času. Na druhou stranu jsou mnozí učitelé v této oblasti dost nezkušení, a proto nejsou příliš ochotni zaobírat se korekcí a evaluací jednotlivých prací. Ale i přesto všechno je psaní nedílnou součástí výuky, a tak není možné tuto dovednost vynechat.

Pro děti, které se teprve začínají učit psát, má být tento proces jak činností zábavnou, tak i přínosnou, protože jim pomáhá zapamatovat si novou slovní zásobu, slovní spojení, nové mluvnické struktury, náležitosti písemného sdělení nebo které jazykové prostředky jsou vhodné pro konkrétní druh písemnosti.

---

³ Slovem „učitel“ se myslí označení pro muže i ženu.

2.6 Funkce písemného sdělení

Slovo funkce lze podle Slovníku českých synonym (2001) zaměnit za výraz zaměření, cíl nebo účel. Hubáček a kol. (2002) chápe toto slovo jako vztah mezi prostředkem a účelem jeho užití, jehož základní funkcí je něco sdělit.

Většina písemných sdělení souvisí s pracovním životem člověka, proto bychom měli vést žáky k tomu, aby si uvědomili, co do písemného sdělení mají napsat a kdo bude příjemcem jejich sdělení. Z toho žákům vyplyne, jak mají text napsat a jaké jazykové prostředky jsou vhodné pro jejich práci.

2.6.1 Funkční styly

Slovo funkce jsme si již vysvětlili. Co je tedy styl? Hubáček (2002) označuje tento výraz jako nauku o slohu a konkrétně se zabývá čtyřmi funkčními styly: prostě sdělovacím (hovorovým), publicistickým, odborným a uměleckým.

Žáci na druhém stupni základní školy (dále jen 2. stupeň ZŠ) se věnují psaní především stylu hovorovému, poněvadž zahrnuje velké množství různorodých písemností (žánrů – viz níže), a proto pro ně není až tak obtížný. Naopak písemné práce ve stylu odborném, publicistickém a uměleckém se po nich příliš nevyžadují, protože neodpovídají ani jejich věku, ani jejich potřebám.

2.6.1.1 Jazykové prostředky písemného sdělení

Nyní se zaměříme na jazykové prostředky jednotlivých stylů, o kterých se Hubáček (2002) ve své publikaci zmiňuje. Je důležité, abychom naučili děti rozlišovat mezi jednotlivými styly a byly tak schopné vybírat vhodná slova.

Pokud se jedná o styl hovorový, vybíráme slova neutrální, tedy slova z běžné komunikace. Co se týče angličtiny, jsou v tomto případě hojně používány stažené tvary slov a stavba věty je jednoduchá.

Odborné názvosloví a různé stylistické obraty jsou spojeny s odborným funkčním stylem. Stavba vět je propracovanější jako například v úředním dopise.

Autor stylu publicistického volí slova ne příliš spisovná, citově zbarvená, různá slovní spojení, frazeologismy atp. Tato slova mají čtenáře přesvědčit o postoji autora k danému tématu.

Styl umělecký je psán jazykovými prostředky spisovnými i nespisovnými, může kombinovat prostředky všech výše uvedených stylů. V tomto případě je písemnost určena k tomu, aby zapůsobila na čtenářovu emoční stránku.

2.6.1.2 Nejčastější písemné žánry na 2. stupni ZŠ

Podle Hubáčka (2002) zahrnuje každý funkční styl velké množství rozličných písemností neboli žánrů. Níže uvedený výčet však není rozdělen podle jednotlivých stylů, ale na základě prostudovaných učebnic. Při procesu psaní postupujeme od žánrů jednodušších ke složitějším.

Vyjdeme-li z učebnic od Hutchinse (1995, 1996), Soarsových (1993), Betákové a Dvořákové (2005), začínají děti ve většině případů s psaním pohlednice, krátké zprávy či nákupního seznamu v podobě jednotlivých bodů. Dále se učí vyplňovat jednoduché formuláře (př. *Identity card, A questionnaire*), učí se psát SMS, neformální dopis (*A letter to my friend/ my penfriend/ my parents...*), jednoduchý návod (*How to prepare/ make a hamburger*), popis (*A description of my house/ flat/ room/ the place I live in*), charakteristiku (*My best friend*), vypravování (*My family, My summer holiday, My free time...*), ale také strukturovaný životopis (*Curriculum Vitae*), objednávku nebo kratší stížnost (*A letter of complain*).

3 Jak postupovat při psaní

3.1 Proces sestavování písemného sdělení

Děti, které začínají s psaním v angličtině, mají ve většině případů problémy s vyjádřením jejich myšlenek, protože nemají zkušenost s tím, jak přenést myšlenky z jazyka mateřského do anglického.

Raimesová (1983) se zabývá dvěma základními otázkami, které si děti pokládají před zahájením psaní, a to jak napsat písemnou práci, ale především jak ji začít. Proto je velmi důležité, abychom děti naučili tyto dva základní kroky. Musí být vedeny správným směrem, aby byly schopné napsat souvislý a logický text, a k tomu jim poskytnout dostatečné množství úloh k procvičení.

Předtím, než se dostaneme k samotnému sestavování písemné práce, poskytneme dětem určité množství informací o zadaném tématu. Jako ukázkou si uveďme téma popisu místa bydliště. Z toho vyplývá, že žáci musí ovládat kromě hlavní gramatické struktury vyjadřující, že někde něco je (v aj. *there is/ are*), také základní slovní zásobu týkající se popisu místa, vybavení bytu či domu a aktivit, které na daném místě dělají. Dále dětem vysvětlíme, že hlavní myšlenky musí být rozděleny do odstavců. Na vzorových příkladech psaní procvičujeme, protože slouží dětem jako určitý vzor pro napsání vlastní písemné práce.

Vyjdeme-li z Raimesové (1983), proces psaní můžeme rozdělit do následujících stádií:

- plánování psaní;
- předběžný návrh písemné práce;
- vlastní písemný projev.

3.1.1 Plánování psaní

Nejprve zadáme dětem téma. Pokud je téma obtížnější, můžeme jim pomoci s gramatickými strukturami či slovní zásobou, a to například v podobě produkování bezprostředních a náhlých nápadů neboli metoda zvaná brainstorming.

V obecné didaktice platí, že před samotným psaním by si měli žáci položit otázky:

- Jaká je funkce projevu?
- Jaké jazykové prostředky zvolím?
- Kdo bude čtenářem práce? Je určena pro učitele, kamaráda, přítele nebo pro veřejnost?

Po zodpovězení těchto otázek, se žáci pustí do plánování písemného sdělení. Vytvoří si tzv. prvotní plán, což znamená, že se zaměří se na to, co by chtěli do své práce zahrnout, jak budou postupovat, a také jak budou své myšlenky přibližně formulovat, případně co budou k napsání své práce potřebovat (tabulky, mapy, diagramy, internet...), z jakého hlediska chtějí své myšlenky sdělit, čili v jaké osobě bude jejich písemná práce napsána a jaký vztah zaujímají, jako autoři práce, k dané události.

Jedna z možností vytvoření prvotního plánu je v podobě několika záchytných bodů, které žákům poslouží jako osnova. Poznamenají si tedy vše, co jim přijde na mysl v souvislosti se zadaným tématem.

3.1.2 Předběžný návrh

Jde o fázi procesu psaní, kdy je kladen důraz na vlastní obsah písemného sdělení. Žák se pokouší napsat z jednotlivých bodů celé věty. Stále se však jedná o hrubý návrh práce, protože nadále přemýšlí, zda jsou jeho myšlenky formulovány správně, a to jak z hlediska gramatiky, tak slovní zásoby, co by ještě mohl dopsat, předělat či vyjádřit efektivněji, nebo co by popřípadě vyškrtнул. V neposlední řadě se žák zaměří na to, zda jsou odstavce rozčleněny tak, aby vytvořily srozumitelný koherentní text⁴, a také zda jeho písemnost obsahuje všechny náležitosti, je-li to zapotřebí.

Pokud žák cítí, že má problémy například s vyjádřením myšlenek, může požádat o pomoc učitele. Ten mu může poradit tím, že mu naznačí nejasnosti v jeho práci a pokusí se ho nasměrovat k tomu, aby byl schopen si chyby opravit sám. V podstatě lze říci, že v tomto stádiu se již rýsuje dobře napsaná písemná práce.

3.1.3 Vlastní písemný projev

Toto je poslední fáze, která je zaměřena na konečné úpravy a závěrečné čtení písemného sdělení. Poté je práce určena nejen k odevzdání a opravení učiteli, ale také k ohodnocení.

Než bude písemná práce odevzdána, zkontroluje si žák obsah sdělení, tedy zda je text plynulý a srozumitelný, správně rozdělený do odstavců, zda vybral vhodnou slovní zásobu vzhledem k zadanému komunikačnímu cíli a uvedl dostatečné množství informací. To vše souvisí se stylistickým hlediskem, poněvadž čtenář musí být schopen porozumět obsahu sdělení takové práce. Co se týče hlediska jazykového, žák se především soustředí na mluvnici, správný pořádek slov ve větě a pravopis jednotlivých slov.

---

⁴ „Koherentní text“ je soudržný text.

4 Od řízeného psaní k volnému písemnému projevu

Podle Raimesové (1983) je dětem zadána série písemných cvičení s předlohou či návodem pomocí níž se cvičením pracují. Postupně se od této předlohy opouští a děti se dostávají ke konkrétně zadanému tématu, o kterém mají samy psát.

4.1 Řízené psaní

Řízené psaní⁵ neboli psaní pod dohledem je zaměřeno na takové druhy cvičení, kde se žáci řídí konkrétním zadáním úlohy. K této úloze je vypracována jakási předloha, která jim slouží jako nápověda, jak postupovat během psaní této úlohy. Děti se nemusí až tak soustředit na obsah textu, ale všímají si především struktury cvičení. V podstatě předlohu přepíší, ale udělají v ní takové změny, které jsou po nich požadovány v zadání. Na základě předlohy se postupně učí vyhýbat chybám. Pro učitele je opravování řízeného psaní vcelku snadné, a není až tak časově náročné.

Důraz je kladen na přesnost, protože děti mají k dispozici předlohu, a tudíž mají velkou šanci, že chybám předejdou, dále na plynulost textu, která nutí žáky k tomu, aby přemýšleli nad tím, co píší. Měli by psát vcelku rychle a bez obav a nabýt tak pocitu, že opravdu píší smysluplný text a nedělají další nácvikové cvičení.

Jednou z podstatných věcí u řízeného psaní je naučit žáky tvořit jednotlivé odstavce mající ucelenou myšlenku, a proto dětem připomeneme, aby se soustředily na členění svých myšlenek do odstavců. Tento faktor je však většinou zanedbáván, protože pro mnohé učitele není až tak podstatný.

Řízené psaní se může týkat například obměny slovní zásoby nebo gramatických struktur. Díky těmto typům cvičení se postupně rozvíjí tvořivost a originalita žákova vyjádření.

---

⁵ Konkrétní příklady vztahující se k řízenému, polořízenému a volnému psaní jsou uvedeny v další kapitole.

4.2 Polořízené psaní

Tento typ psaní tvoří pomyslný mezistupeň mezi řízeným psaním a volným písemným projevem. Žáci mají stále k dispozici vzor, jak vypracovat danou úlohu, ale se cvičením pracují již samostatněji. Mají tak větší možnost seberealizace v porovnání s psaním řízeným.

Žáci se mnohem více soustředí na výběr slov ze své slovní zásoby, na formulaci svých myšlenek v angličtině a zda jsou tyto myšlenky gramaticky správně rozdělené do odstavců. Vyučující může povolit používání dvojjazyčného slovníku, aby se s ním děti naučily pracovat.

Psaní pohledů a dopisů, psaní poznámek do diáře, vyplňování jednoduchých formulářů a dotazníků jsou konkrétními příklady polořízeného psaní.

4.3 Volný písemný projev

V podstatě jde o opak řízeného psaní. Žáci mají k dispozici pouze konkrétní téma, o kterém mají psát.

Výběr tématu musí být přesný, protože žáky usměrňuje a nemůže tak dojít k odbočení z hlavní myšlenkové linie. Učitel by se měl vyhýbat obecným a abstraktním tématům. Zkušený učitel se také zamyslí nad tím, jaké povědomí mohou mít žáci o daném tématu a navíc, zda je vybrané téma bude zajímat. Z tohoto důvodu je dobré nabídnout žákům více alternativ. Vybraná témata by měla odpovídat věku dětí i jejich možnostem.

Děti tak mají možnost samostatného vyjádření, a proto vzniká originální písemný projev na dobré úrovni. Pokud žáci píšou už formální či neformální dopis a vědí, jaké obsahuje náležitosti včetně toho, komu je určen, mají ulehčenou práci.

Někteří učitelé se zaměřují více na kvantitu písemné práce než na kvalitu. Opravování volného písemného projevu žáka je pro učitele časově náročné, a proto musí zvážit, jaká kritéria si stanoví a jak bude písemný projev dětí hodnotit.

5 Popis jednotlivých cvičení⁶

Cílem této kapitoly je charakteristika jednotlivých typů cvičení (viz níže), která jsou uspořádána v logickém sledu. Z toho vyplývá, že děti jsou postupně vedeny k tomu, aby se úspěšně dostaly k volnějšímu písemnému vyjádření. Zaměříme-li se na jednotlivá cvičení řízeného a polořízeného psaní, pracují děti s konkrétním zadáním, kdežto u volného písemného projevu je jim zadáno pouze téma, které s nimi bylo předem důkladně procvičeno. V našem případě půjde o jedno z témat uvedené v kapitole o polořízeném psaní.

5.1 Řízené psaní

5.1.1 Obrázková slova⁷ (Picture Words)

Tento typ cvičení patří mezi jednodušší, a proto je vhodný pro začátečníky. Cvičení je zaměřeno především na znalost slovní zásoby vztahující se k určitému tematickému okruhu (například rodina, bydlení, nakupování...). Výběr slovní zásoby v podobě obrázků musí odpovídat dané úrovni znalosti dětí v angličtině.

Než žáci začnou se cvičením pracovat, ujistíme se, že žáci rozumí významům všech obrázků bez potíží, tedy zda je obrázek dobře vytištěn.

Cílem cvičení je nahradit obrázek v textu konkrétním slovem. Děti následně vyvodí z významu jednotlivých obrázků celý příběh. Pomocí obrázků si tak rozšiřují slovní zásobu, která je používána v každodenní komunikaci.

---

⁶ Veškeré typy jednotlivých cvičení jsou uvedeny v příloze.

⁷ Zdroj: SLÁDKOVÁ, E., STRAKA, A., *Hrátky s angličtinou*, MC nakladatelství, Brno 1995, str. 33.

5.1.2 Mluvicí bubliny⁸ (Speech Bubbles)

Je všeobecně známo, že děti mají rády obrázky, protože pomáhají udržovat jejich pozornost. Stejně tak je tomu i v případě použití bublin, které slouží k dialogům, monologům nebo k vyprávění příběhu.

Cílem tohoto cvičení je doplnit slova z rámečků do mezer v bublinách ve správném mluvnickém tvaru. Děti si tedy musí nejprve uvědomit význam věty a následně vybrat nejvhodnější slovo z rámečku a doplnit jej ve správném mluvnickém tvaru do mezery v bublině.

Cvičení je zaměřeno jak na procvičení slovní zásoby, tak i mluvnice. V našem případě se jedná především o znalost pravidelných i nepravidelných sloves, doplnění správného tvaru pomocných a modálních sloves, zájmen, podstatných i přídavných jmen.

5.1.3 Řada obrázků⁹ (Picture Sets)

Toto písemné cvičení patří mezi volnější způsoby řízeného psaní. I zde žák uplatní svou tvořivost, protože musí být schopen vytvořit jednotlivé věty.

Důležitou pomůckou pro děti nejsou jen samotné obrázky, ale také jednotlivá slova uvedená pod každým obrázkem, ze kterých sestavují ucelené věty. Pod obrázky je uveden příklad, jak mají postupovat při sestavování jednotlivých vět vztahujících se k jednomu obrázku. Jednotlivé kresby na sebe navazují, a tvoří tak ucelený příběh. Každá kresba může popisovat jeden i více dějů.

Cílem této písemné aktivity je procvičení slovní zásoby týkající se denního režimu a přítomného času prostého. Děti si všímají i toho, jak je věta strukturována a jaké souřadící spojky jsou použity. Žáci píšou jednotlivé věty vztahující se k jednomu obrázku. Poté žák píše o sobě, tedy v jaký čas dělá konkrétně uvedené činnosti. Jako vzor mu slouží výše napsané věty týkající se popisu obrázků.

---

⁸ Zdroj: HUTCHINSON, T., *Hotline Elementary: Workbook*, Unit 2, Oxford University Press, Oxford 1995, str. 19.

⁹ Zdroj: BETÁKOVÁ, L., DVOŘÁKOVÁ, K., *Angličtina 6, Way to Win: Pracovní sešit*, Unit 6, Fraus, Plzeň 2005, str. 40.

5.1.4 Paralelní psaní¹⁰ (Parallel Writing)

Paralelní psaní je volnější způsob řízeného psaní. Žákům je představen modelový text, který jim slouží jako určitý návod či vzor, jak postupovat a pracovat se cvičením. Děti si nejprve přečtou krátký ukázkový text a pak vytvoří text vlastní s výrazy, které jsou uvedeny v nápovědě. Důležitým ukazatelem je tedy uvedená slovní zásoba, se kterou pracují. Dále si všímají uspořádání modelového textu, větné struktury, použití spojek, spojovacích výrazů a slovních spojení. Úkolem žáků je napsat podobný text, ale za pomoci jiného nebo podobného okruhu slovní zásoby.

U tohoto typu cvičení je možné použít namísto slov v nápovědě obrázky, diagramy, tabulky, dialogy či různorodé dopisy.

5.2 Polořízené psaní

5.2.1 Psaní pohlednice¹¹ (Writing a Postcard)

Psaní pohlednic je jednou z možností osobní písemné komunikace mezi lidmi. Výhodou této písemnosti je, že pisatel si může rozmyslet, co a jak chce napsat, protože zná adresáta.

Pokud mají žáci psát tuto písemnost poprvé, věnujeme potřebný čas tomu, abychom žáky seznámili s nezbytnými náležitostmi. V první řadě jde o správné napsání adresy příjemce. Pokud se jedná o českého příjemce, v adrese je uvedeno oslovení adresáta, celé jméno (tedy jméno a příjmení), bydliště, poštovní směrovací číslo a město, kde bydlí (píše se do jednoho řádku), popřípadě stát, ve kterém žije. Co se týče adresáta žijícího v cizině, řídíme se pravidly tamější země. Dále se zaměříme na oslovení příjemce pohledu. Dětem uvedeme více možných variant oslovení. Neméně důležité je také zakončení pohledu, kde rovněž uvedeme více alternativ, jak se rozloučit s adresátem.

---

¹⁰ Zdroj: RAJMES, A., *Techniques in Teaching Writing*, Chapter 7: Techniques in Using Controlled writing, Oxford University Press, Oxford 1983, str. 111.

¹¹ Zdroj: SOARS, LIZ & JOHN, *Headway Elementary: Workbook*, Unit 12, Oxford University Press, Oxford 1993, str. 66.

Protože se jedná o neformální písemnost, nevyžaduje znalost specifické slovní zásoby, ani přesná slovní spojení. Větná stavba je volnější. Pisatel volí slova méně formální a používá stažené tvary slov.

Cílem tohoto cvičení je seznámit žáky s psaním pohledů v cílovém jazyce. V našem případě se mají žáci pokusit popsat příjemci buď jen pěkné počasí, nebo ošklivé počasí. S tím souvisí i slovní zásoba týkající se počasí, cestování a trávení volného času či dovolené. Děti se následně pokusí napsat podobný pohled. Níže uvedené body ve cvičení jim slouží jako body záchytné. To znamená, že mají jasně uvedenou strukturu: co psát, jak psát a o čem psát. Žáci zde uplatní svou originalitu a tvořivost.

5.2.2 Můj dům¹² (My House)

Cvičení je zaměřeno na popis, což je jeden ze žánrů zabývajících se popisem nějakého předmětu nebo prostředí. Postupujeme podle určitých pravidel, která si stanovíme. Můžeme tedy postupovat od jednotlivých částí k celku nebo naopak. Volíme slova, která jsou jasná, věcná a přesná. Žák tedy musí mít adekvátní slovní zásobu spojenou s popisem, aby si čtenář mohl udělat celkovou představu o popisovaném předmětu nebo prostředí.

V našem případě jde o slovní zásobu zaměřenou na bydlení. Upozorníme žáky, aby si všimli konstrukcí vět. Protože se jedná o popis, která poukazuje, že někde něco je, používáme v angličtině vazbu *there is/ are*.

Žáci si nejprve přečtou ukázkový text vztahující se k popisu domu. Poté napíšou popis jejich domu nebo bytu. Dále je upozorníme na to, aby si všimli, jak je text členěný do odstavců. Každý odstavec je zaměřen na jednu celistvou myšlenku. Uvedené otázky jim slouží jako osnova. Vědí tedy, jak postupovat a může tak vzniknout kreativní písemná práce.

---

¹² Zdroj: SOARS, L. & J., *Headway Elementary Workbook*, Unit 5, Oxford University Press, Oxford 1993, str. 29.

5.2.3 Můj nejlepší kamarád¹³ (My Best Friend)

Již samotný název nás informuje o tom, že se jedná o charakteristiku. Ta se zabývá povahou člověka, tedy jeho vlastnostmi, dovednostmi a zájmy, ale zajímá nás také, jak konkrétní osoba vypadá.

Upozorníme žáky na specifickou slovní zásobu. Konkrétně se soustředíme na to, které slovní druhy jsou při charakteristice používány. Jde hlavně o podstatná a přídavná jména, ale využíváme také přirovnání. Poukážeme na to, jak jsou věty tvořeny a jak na sebe navazují. S tím také souvisí rozčlenění myšlenek do odstavců.

Žáci si nejprve přečtou článek, kterým se inspirojí a který jim současně slouží jako vzor. Poté se pokusí charakterizovat svého nejlepšího kamaráda¹⁴, což je také cílem tohoto cvičení. Jako nápověda jim slouží otázky uvedené pod textem. Avšak zde už žáci musí sami přemýšlet nad tím, jak své myšlenky rozčlenit do odstavců. Žáci mají prostor pro psaní. Jejich originální a kreativní způsob vyjádření zde bude velkým přínosem.

---

¹³ Zdroj: SOARS, L. & J., *Headway Elementary Workbook*, Unit 8, Oxford University Press, Oxford 1993, str. 45.

¹⁴ Výrazem „kamarád“ se v textu míní jak označení pro muže, tak ženu.

6 Opravování písemného projevu

6.1 Význam opravování

Správné způsoby opravování mohou dětem pomoci, aby si lépe uvědomily chyby, které napsaly, a naučily se jim předcházet. Tím se také učí lépe formulovat své myšlenky.

Zkušený pedagog¹⁵ navrhne dětem různé způsoby opravování. Jedna z možností je zeptat se dětí, jak by si přály, aby byla jejich písemná práce opravována, tedy zda například upřednostňují opravu všech chyb a nepřesností, nebo zda se má učitel zaměřit na korekci pouze některých aspektů, které si stanoví. Učitel se může s dětmi domluvit, zda by raději preferovaly hodnocení slovní či pomocí známky, popřípadě použít obě varianty.

6.2 Co je chyba?

Domnívám se, že chybu v písemném projevu je možné označit jako něco, co se vymyká, neshoduje nebo je v rozporu s ustáleným pravidlem daného aspektu. Ve své podstatě lze chybu definovat jako odchylku od požadované normy.

Na chybu nahlížíme ze dvou základních pohledů. Z hlediska negativního se nám chyba v písemné práci jeví jako něco nesprávného, nepřesného a nepříjemného v porovnání se stanovenými pravidly daných aspektů. Chyby však mají i svou kladnou stránku, to je hledisko pozitivní, poněvadž ukáží, v jakém aspektu má žák nedostatky, co mu činí potíže, a které mluvnické pravidlo či pravidla v praxi neovládá.

---

¹⁵ Slovem „pedagog“ se v textu míní označení pro muže i ženu.

6.3 Chyby v textu

Jak už bylo výše zmíněno, o chybách smýšlíme jako o určitém problému, který se objevil. Avšak je zcela jasné, že pokud učíme děti psát v jiném než mateřském jazyce, není možné se jim vyhnout. Je to tedy přirozená součást učení.

Pokud nalezneme v textu chybu, pokusíme se zamyslet na tím, proč ji žák napsal a nebyl schopen ji opravit. Můžeme si položit otázku, zda byla chyba způsobena například nepozorností, nebo zda měl žák nedostatek znalostí v některém z aspektů. Tím, že dětem opravíme chyby v jejich práci, poskytneme jim zpětnou vazbu o tom, do jaké míry pochopily a byly schopny splnit zadaný úkol, a zda mají v nějakém aspektu nedostatky. Žáci očekávají, že budou pravidelně informováni o svých výsledcích, jelikož je zajímají pokroky, které dělají.

6.4 Druhy chyb

Existují různé druhy chyb. Některé považujeme za hrubé, jiným nepřikládáme až takový význam. To vše závisí nejen na zadání cvičení, ale také na tom, jaká kritéria si učitel stanoví.

Chyby dělíme do dvou základních kategorií. Jazykové chyby zkreslují smysl celé věty, může tak dojít k výraznému odlišení významu od toho původního. Taková věta se pak může stát pro čtenáře nesrozumitelnou. Chyby se mohou týkat tvarosloví, skladby či špatného použití slovosledu atd. Naproti tomu chyby stylistické mohou zapříčinit to, že písemný projev je nepřijatelný pro danou situaci, protože jak víme, každý funkční styl používá jiných stylistických prostředků. Může jít například o neobratné vyjádření, nebo místo formální angličtiny žák použije neformální a naopak. Jednou z podstatných věcí je také soudržnost a návaznost textu, poněvadž písemná práce má být srozumitelná.

Edge (1989) ve své knize uvádí, že hrubá chyba je taková, díky které není čtenář schopen pochopit obsah sdělení. Chyby dělí do tří následujících kategorií.

1. První z nich jsou nazývány **uklouznutí** (v aj. *slips*). Jde o chyby, které žák najde a opraví v písemnosti sám bez pomoci druhé osoby.
2. Druhým typem jsou **chyby** (v aj. *errors*), které žák není schopen najít a opravit sám, přestože na ně mohl být učitelem upozorněn. Žák tyto chyby v textu nevidí, a to i přesto, že byl s tímto gramatickým či morfologickým neboli tvaroslovným jevem seznámen a tento jev byl důkladně procvičen. Pro ostatní jsou však napsané chyby viditelné.
3. Do poslední kategorie chyb spadají tzv. **pokusy** (v aj. *attempts*). Žáci ještě nemají potřebnou znalost některého z aspektů anglického jazyka. Nevědí, jak se přesně vyjádřit nebo aplikovat dané pravidlo v praxi, přesto se o to pokusí. Význam utvořeného slovního spojení či věty tak není zcela jasný. Avšak nejdůležitější je, že se žák pokusil o vyjádření své myšlenky v druhém jazyce, a proto by měl učitel tuto snahu rovněž ocenit.

Závěrem lze říci, že chyby ovlivňují nejen celkový dojem čtenáře na pisatele projevu, ale současně mají vliv také na celkový výsledek písemné práce.

6.5 Příčiny vzniku chyb

Domnívám se, že hlavní příčina vzniku chyb je interferenční s mateřským jazykem. To znamená, že dochází k vzájemnému prolínání a působení jazyka mateřského a cizího. V našem případě jde o interakci s jazykem anglickým. Interference se může projevit v každé oblasti psaní. U dětí se tento problém týká především použití slovní zásoby a mluvnice jako například **I am helped my mum yesterday*¹⁶ namísto správné věty *I helped my mum yesterday*. Tato chyba je vcelku logická, pokud si větu přeložíme do češtiny: *Včera jsem pomohl/a mamince*.

---

¹⁶ Symbol hvězdičky (*) v textu značí chybně utvořené slovo, slovní spojení či gramatickou strukturu ve větě.

Chyby mohou vznikat díky tzv. **generalizaci**, kdy žák pravidlo dobře zná, přesto jej aplikuje všude bez rozdílu. To znamená, že jej použije tam, kde neplatí, což může být případ výše uvedené věty.

Dále se chyby mohou objevit díky nesprávné znalosti a použití gramatického pravidla. Může jít například o záměnu nepravidelného slovesa za pravidelné a naopak (**Tom leaved the party at ten o'clock*. ⇨ *Tom left the party at ten o'clock*.).

Angličtina má narozdíl od češtiny pevný slovosled ve větě, tudíž i v tomto aspektu mohou chyby lehce vzniknout.

Nejvíce chyb však vzniká především díky nepozornosti. Děti mohou při psaní chvátat, být unaveny nebo myslet na něco zcela jiného.

Závěrem lze říci, že chyby vznikají jak nedostatečnou koncentrací žáka, tak i kombinací všech výše uvedených příčin.

6.6 Způsoby opravování chyb v písemné práci

Existuje mnoho způsobů, jak opravit písemné práce žáků. Z tohoto hlediska je důležité, které aspekty hodnocení si učitel zvolí. Byrne (1988) se zaměřil na tyto způsoby opravy chyb v písemné sdělení.

1. Opravování všech chyb

Patří mezi nejběžnější způsoby opravování, avšak pro učitele je tento typ opravy časově náročný. Tato metoda může být pro žáky velmi stresující, protože se mohou cítit poníženi, pokud jim učitel vrátí jejich práce s mnoha opravenými chybami. Proto si někteří žáci nevezmou z této opravy žádné ponaučení a ztrácí motivaci k psaní. Přesto, pokud žák vidí opravenou chybu a zamyslí se nad tím, proč ji udělal, rozvíjí své písemné dovednosti.

2. Selektivní opravování chyb

Učitel se zaměří pouze na určitý aspekt, který může být vybrán na základě momentálně probrané gramatiky (například slovesné časy, modalita, členy atd.) nebo slovní zásoby zaměřené na určité téma, ale může si také chtít ověřit, jakou

mají žáci předchozí znalost mluvnice nebo slovní zásoby. V porovnání se způsobem opravování všech chyb v písemném projevu je tento typ opravování hodnocen mezi žáky kladněji.

3. Označení chyb symbolem, pomocí něhož si žáci opraví chybu sami

Chyba může být naznačena podtržením slova, hlásky nebo skupiny hlásek a použitím symbolu, kterým dáme najevo, že žák udělal chybu v konkrétním aspektu jazyka. Samozřejmě, že žáci musí být předem seznámeni s významem a použitím jednotlivých symbolů. Děti se tak mohou samy pokusit o opravu chyby. Podívejme se na symboly, které zvolil Edge (1989) pro korekci chyb, a na jaké hlavní aspekty se zaměřil.

SYMBOL	VÝZNAM	
S	Spelling	Pravopis
P	Punctuation	Interpunkce
T	Tense	Slovesné časy
A	Article	Člen
W	Wrong Word	Špatně užitě slovo
WO	Word Order	Slovosled
C	Connection of ideas	Spojení myšlenek
Ref	Reference in text	Odkaz v textu
^	Something missing here	Něco chybí
(	Start a new paragraph	Začít nový odstavec

Zdroj: EDGE, J., *Mistakes and Correction*, Longman, London 1989, str.53.

4. Opravování chyb ve dvojicích

Tato metoda opravování má tu výhodu, že si dva žáci vymění své práce a navzájem si je opraví. Diskutují mezi sebou o chybách, které udělali, a to jim pomáhá uvědomit si své vlastní chyby. Také je všeobecně známo, že své vlastní chyby nevidíme, a to dokonce ani tehdy, pokud se nás učitel na ně snaží upozornit. Vzájemná pomoc tedy pomáhá dětem rozvíjet schopnost vidět své vlastní chyby. Také si mohou mezi sebou vyzkoušet výše uvedené způsoby opravování. Tento způsob nezahrnuje učitele do přímého kontaktu opravování jednotlivých prací, a proto mu ušetří mnoho času.

5. Další možnosti opravování

Žáci se pokusí chybu najít a opravit sami. Pokud se v textu objevuje jedna a tatáž chyba často, může učitel okomentovat chybu na konci písemnosti. Může se však zaměřit na nejčastější chyby všech dětí a opraví je s nimi na konci hodiny, případně na začátku hodiny příští. Další možností je, že žák konzultuje chyby s učitelem osobně. Hledat a opravovat chyby lze i v menších skupinách nebo je možné zapojit celou třídu.

Výše uvedené způsoby opravování mohou žákům pomoci předcházet chybám, které dříve dělali. Přesto je všeobecně známo, že učitelé mají tendenci inklinovat pouze k jednomu způsobu opravování. Tím, že žáci budou mít příležitost najít a opravit si chyby sami, dosáhneme lepších výsledků. Důležité je podporovat a motivovat žáky v psaní. To znamená, aby děti přijaly fakt, že dělání chyb je přirozenou součástí učení se cizímu jazyku. Opravené chyby slouží k tomu, aby se žák zamyslel nad tím, proč chybu udělal, jak ji napravit, a pro příště se jí vyvarovat.

7 Hodnocení písemného sdělení

7.1 Co znamená hodnocení?

Kyriacou (1996) uvádí, že evaluace žáků je jedna z nezbytných složek vyučovacího procesu. Díky hodnocení prospěchu žáků zjišťujeme výsledky a úspěšnost výuky. Podívejme se na to, jak tři významní autoři definovali tento termín:

- Kyriacouova (1996) definice hodnocení je zaměřena na posouzení výkonů žáků ve škole.
- Pettyho (1996) způsob hodnocení se soustředí nejen na zjištění, jestli se žák něco naučil, ale také do jaké míry se probranou látku naučil a pochopil.
- Slavík (1999) vymezil hodnocení jako činnost sloužící k porovnávání výsledků žáků mezi sebou. Rozlišuje tedy lepší výkon žáka od výkonů horších.

Existuje celá řada způsobů, jak ohodnotit žákův písemný výkon. Je tedy na každém pedagogovi, jaký postup si zvolí, jakých cílů chce dosáhnout a jaká kritéria si vybere, aby na jejich základě dosáhl stanovených cílů.

7.2 Cíle vyučovacího procesu

Vymezení cílů je důležitou součástí vyučovacího procesu, které si stanovuje především škola, avšak také učitel má na jejich utváření nemalý podíl. Cíle, které si pedagog vymezí, musí být zcela jasné jak jemu samotnému, tak i dětem. Mezi nejdůležitější cíle vyučovacího procesu patří cíle výuky a cíle hodnocení. Zaměřme se však na cíle hodnocení, protože ty přímo souvisí s evaluací písemné práce.

7.2.1 Cíle hodnocení

To, že hodnocení nám může posloužit ke zjištění rozličných cílů, je vcelku jasné. A proto si uvedeme několik konkrétních cílů hodnocení, o kterých se zmiňuje Kyriacou (1996).

1. Jedním z prostředků evaluace je správně zvolená hodnoticí strategie. Jak už jsme se dočetli výše, ta však může být pro učitele náročná nejen z hlediska času, ale také pokud je učitel začátečník, a proto může vyžadovat určitou zkušenost.
2. Dalším cílem hodnocení je zpětná vazba, tzv. *feedback*, která slouží jako ukazatel výsledků učení jak učiteli, tak i samotnému žákovi. Učitel pomocí hodnocení zjišťuje, do jaké míry se mu podařilo naplnit vybrané cíle výuky. Výsledky hodnocení písemných prací též vypovídají o tom, do jaké míry žák pochopil probrané učivo a byl schopen jej použít v praxi.
3. Hodnocení také vypovídá o aktuálním prospěchu žáka.
4. Nejdůležitějším cílem hodnocení je motivace žáků. Správně zvolená motivační metoda podporuje žáky v učení a vybízí je k dosažení lepších studijních výsledků. Jak víme z psychologie, neznámější je motivace vnitřní, která vychází ze samotného žáka, což znamená, že jeho vnitřní pohnutky ho nutí dosáhnout lepších výsledků ve studiu. Opakem této motivace je pak motivace vnější. V tomto případě může učitel studentům navrhnout to, že pokud všichni studenti budou mít maximální studijní průměr z jeho předmětu dva, pojedou na konci roku na jeden týden na školní výlet do zahraničí.
5. Jestliže dlouhodobě sledujeme jednotlivé žákovy pokroky, pak nám hodnocení vypovídá o jeho aktuálním prospěchu a také nám umožňuje vést záznamy o jeho prospěchu.

7.3 Kritéria hodnocení

Kritéria neboli aspekty nám pomáhají dosáhnout cílů, které jsme si stanovili. Slavík (1999) definuje kritéria jako pravidla vymezující množství kvality žákových výkonů. Správná volba jednotlivých kritérií ukazuje, do jaké míry bude hodnocení úspěšné.

Nejprve si určíme dílčí kritéria související s písemným projevem. Může jít například o náležitosti písemného projevu, gramatiku, slovní zásobu, obsah písemné práce nebo pravopis. Rozhodujícím aspektem však může být i funkce projevu, pro koho je písemný projev určen, výběr jazykových prostředků (stažené a plné tvary slov, expresivita, familiárnost atd.), organizovanost textu (ucelenost žákových myšlenek rozdělená do odstavců) a tvořivost a originalita písemného sdělení. Z tohoto hlediska záleží na každém učiteli, jaká kritéria si vybere.

V každém dílčím kritériu se zaměříme na jeho jednotlivé úrovně úspěšnosti. Pokud si například zvolíme kritérium týkající se slovní zásoby, jednotlivé úrovně zde představují rozsah znalostí žákovy slovní zásoby. Všeobecně záleží na zadání konkrétního úkolu, na věku žáka a jeho pokročilosti, ale také na zkušenosti samotného učitele.

7.4 Hodnocení písemného projevu

„Hodnotíme-li žákův písemný projev, srovnáváme jej buď s předcházejícími výkony nebo s psaním jiného žáka, popřípadě skupiny žáků, nebo je porovnáváme s určitou obecnou představou ideálního písemného projevu. (Slavík 1999, str. 16)

Hodnotíme především to, co žák napsal. Neměli bychom se nechat ovlivnit tím, kdo je autorem písemné práce. Bohužel, řada učitelů uděluje známku podle toho, jaké má povědomí o žákovi a nepozastavuje se nad obsahem písemného sdělení. Abychom byli zcela objektivní, můžeme zvolit anonymní způsob hodnocení. Žákům tak může být přiřazen číselný kód nebo řada písmen. Dalším neméně důležitým faktorem, který ovlivňuje učitelům úsudek z hlediska známkování, je rukopis a celkový vzhled

písemnosti. Tomuto problému se lze vyhnout tím, že děti píšou práci na počítači. Samozřejmě, že pokud se žáci učí sestavit jakoukoli písemnost, vzhled písemnosti nehraje žádnou roli. Ten je důležitý až při závěrečném odevzdání písemnosti. Nemělo by však docházet k tomu, že se učitel nechá ovlivnit těmito nežádoucími faktory.

7.5 Metody hodnocení

7.5.1 Analytická metoda

Toto je první ze způsobů, jak hodnotit žákovu písemnou práci. Patří k jedněm z neúčinnějších možností evaluace, poněvadž zajišťuje vysokou spolehlivost výsledné známky. Uvedeme si možný příklad hodnocení analytickou metodou. Nejprve se zaměříme na jednotlivá kritéria (aspekty), které chceme hodnotit. V našem případě jsme se zaměřili na plynulost písemného projevu, gramatiku, slovní zásobu, obsah písemné práce a pravopis. V každém z uvedených kritérií může žák dosáhnout maxima pěti bodů, ale také naopak nejméně jednoho bodu. Potom, co všechny body sečteme, dostaneme výsledný počet bodů. Maximum dosažených bodů je v tomto případě dvacet jedna (viz tabulka). Každý pedagog si individuálně stanoví adekvátně odstupňovanou hranici (například po pěti bodech), podle které přepočítá dosažené body na konečnou známku. Další možnost je přepočítat body na procenta a na základě jejich rozdělení přiřadíme známku.

Díky této metodě hodnocení zjistíme, který aspekt dělá žákovi potíže, a následně můžeme problém řešit. Nevýhodou analytické metody je to, že je z hlediska opravování časově náročná. Je však objektivní a spolehlivější než metoda holistická.

Tabulka k vyhodnocení analytickou metodou

Kritérium	Body				
	5	4	3	2	1
Plynulost	X				
Gramatika			X		
Slovní zásoba		X			
Obsah		X			
Pravopis	X				

Získané body: 5 (P) + 3 (G) + 4 (SZ) + 4 (O) + 5 (P) = 21
 Celkem bodů: 21

7.5.2 Holistická metoda

Druhým způsobem hodnocení je metoda holistická nebo také impresionistická, která je založena na celkovém dojmu z písemného projevu, a proto se jeví jako méně objektivní. Nezabývá se tedy jednotlivými chybami jako metoda zmíněná výše. Velkou výhodou tohoto způsobu známkování je to, že není časově náročná a tudíž lze opravit velké množství písemných prací. Přestože většina učitelů dává této metodě přednost, vyžaduje i jistou dávku zkušenosti. Pro všechny případy by si měl učitel udělat vnitřní analýzu práce. To znamená, že práce může být po obsahové stránce vynikající, avšak nalezneme v ní hrubé gramatické chyby, nebo písemný projev je bez gramatických chyb, ale nebylo dodrženo téma.

Aby byla zachována objektivita písemné práce, doporučuje se, aby práci hodnotilo více učitelů, a to například v případech, kdy se rozhoduje o dalším studiu žáka. Jinak je tato skutečnost z časových důvodů pro učitele nereálná. V tomto případě musí být učitel schopen vysvětlit svým žákům, z jakého důvodu dostali danou známku. To znamená, neupozorňovat pouze na negativní stránky písemné práce, ale zdůraznit především ty kladné.

7.6 Hodnocení známkou

Nejznámější a nejpoužívanější způsob hodnocení je hodnocení známkou nebo hodnocení slovní, popřípadě je možná kombinace obou variant. Žáci také mohou ohodnotit sami sebe nebo se ohodnotit mezi sebou navzájem.

Dobrá známka motivuje žáka k lepším výkonům a také k dosažení lepších výsledků v učení. Je hlavním indikátorem ukazujícím, do jaké míry žák pochopil probrané učivo.

Je všeobecně známo, že známkování lze popsat jako činnost, pomocí které kontrolujeme a hodnotíme žákův výkon. Zámka je pak vyjádření této činnosti pomocí číslice či písmene, která vyjadřuje určitý stupeň znalostí či dovedností.

Každý vyučující si na základě svých požadavků sestaví hodnotící stupnici. Co se týče hodnocení analytickou metodou, učitel si přepočítá body na konečnou známku. Pokud se učitel rozhodne hodnotit pomocí holistické metody, vytvoří si krátký popis jednotlivých známek (viz příloha). Nezapomeňme, že typ známkování, který si zvolíme, se vztahuje ke konkrétní třídě s určitou úrovní znalostí anglického jazyka.

8 Praktická část

8.1 Charakteristika školy

V této kapitole se pokusím blíže charakterizovat základní školu a žáky, kteří se podíleli na mém výzkumu. Následující informace byly získány nejen z webových stránek školy, ale také od samotných vyučujících včetně zástupkyně ředitele školy.

Místem, kde byla provedena praktická část mé diplomové práce, byla Základní škola II v Jindřichově Hradci¹⁷ (dále jen 2. ZŠ), kterou jsem kdysi sama navštívila. Na internetových stránkách školy¹⁸ se dočteme, že škola má více než stoletou tradici. Žákům je poskytována denní forma vzdělávání a ve školním roce 2009/2010 ji navštěvuje celkem 518 žáků. Škola se snaží „*posílit výuku cizích jazyků s důrazem především na jazyk anglický a preferovat tuto výuku ve všech formách vyučování*“. ([Http://www.2zsjh.cz/charaktersvp.pdf](http://www.2zsjh.cz/charaktersvp.pdf) [online]. 2009 [cit. 2010-03-25]. Charakteristika SVP. Dostupné z WWW: <http://www.2zsjh.cz/charaktersvp.pdf>)

Téměř všichni pedagogičtí pracovníci jsou plně kvalifikovaní. Děti se učí takovým znalostem a dovednostem, které budou moci dobře uplatnit ve svém budoucím životě, tedy v praxi. Vyučující využívají metod, které jsou ve výuce efektivní. Zaměřují se nejen na skupinové neboli kooperativní vyučování, ale také na projektové vyučování. Děti jsou tak vedeny „*k týmové práci, vzájemné pomoci, sounáležitosti a vzájemnému respektu*“. ([Http://www.2zsjh.cz/charaktersvp.pdf](http://www.2zsjh.cz/charaktersvp.pdf) [online]. 2009 [cit. 2010-03-25]. Charakteristika SVP. Dostupné z WWW: <http://www.2zsjh.cz/charaktersvp.pdf>)

Učitelé mají ke své výuce k dispozici třídy a odborné učebny, avšak škola využívá i jiných prostorů a zařízení potřebných při výuce. Jde například o používání internetu, projekčního systému s notebookem, DVD-VHS systému, vizualizéru či data projektoru. Žáci jsou tak vedeni k tomu, aby plně využívali této komunikační a informační technologie, jejíž zavádění podporuje vedení školy do všech předmětů.

---

¹⁷ Základní škola Jindřichův Hradec II, Janderova 160, 377 01 Jindřichův Hradec

¹⁸ <http://www.2zsjh.cz>

8.1.1 Charakteristika žáků

Zvolila jsem si třídu 9.B, kterou navštěvuje 27 žáků, z toho se 16 učí jazyk anglický a zbytek dětí jiný cizí jazyk, který škola nabízí. Časová dotace výuky anglického jazyka je tři hodiny týdně a výuka probíhá v jazykové učebně, která je vybavena šesti počítači a jedním audio-video systémem. Vybavení této učebny je při výuce plně využíváno.

Děti se učí základním gramatickým strukturám, tematickým okruhům, které jsou stanoveny v RVP včetně reálií anglicky mluvících zemí, a také receptivním i produktivním řečovým dovednostem.

Jako stěžejní materiál je při výuce používána učebnice *New Hotline Elementary*¹⁹, a to jak kniha pro žáky, tak i pracovní sešit. Mezi doplňující materiály patří publikace *Essential Grammar in Use*²⁰ a internetová stránka <http://www.helpforenglish.cz>. (*Www.helpforenglish.cz* [online]. 2010 [cit. 2010-03-28]. Help For English. Dostupné z WWW: <www.helpforenglish.cz>)

Po konzultaci s učitelem, který vyučuje v této skupině angličtinu, mi bylo sděleno, že se do své výuky snaží rovnoměrně zakomponovat všechny čtyři dovednosti, tedy mluvení, čtení, poslech i psaní. Na začátku každé vyučovací hodiny opakuje s dětmi slovní zásobu a mluvnicki z předchozí hodiny. Jedenkrát týdně dostávají domácí úkol, a to převážně z pracovního sešitu nebo z doplňujících materiálů. Po dokončení každé lekce píší žáci opakovací test jak na slovní zásobu a s ní spojená různá slovní spojení, tak na gramatické struktury, a to proto, aby měl učitel zpětnou vazbu o tom, zda děti správně pochopily probrané učivo. Dětem jsou také zadávány dlouhodobé projekty, na kterých pracují individuálně, ve dvojicích nebo v menších skupinách. Tyto projekty jsou následně ohodnoceny. Před koncem každého pololetí píší děti esej na jedno z témat, které bylo v některé předchozí lekci probráno a důkladně procvičeno.

---

¹⁹ Hutchinson, T., *New Hotline Elementary: Student's Book + Workbook*, Oxford University Press, Oxford 1998

²⁰ Murphy, R., *Essential Grammar in Use*, Third Edition, Cambridge University Press, Cambridge 2007

Vyučující dává instrukce dětem převážně v angličtině pomocí zcela jednoduchých pokynů či vět. Přesto, pokud je to nezbytné, následuje vysvětlení v češtině, aby si byl jist, že všechny děti porozuměly tomu, co mají dělat.

V této skupině se nenachází nikdo s dyslexií ani dysgrafií a učitel charakterizuje tuto třídu jako průměrnou, kde je však možné nalézt několik jedinců s nadprůměrnými schopnosti.

8.2 Plány vyučovacích hodin

Tato kapitola pojednává o tom, jak byla dětem 9. třídy 2. ZŠ zadána série písemných cvičení²¹, které je dovedly k volnému písemnému vyjádření. Dále zmiňuji jak cíle vyučovacích hodin, tak i jednotlivých cvičení a dílčí kroky, které děti absolvovaly před napsáním každé z těchto aktivit. Písemné práce byly průběžně vybírány, abych sledovala jednotlivé pokroky všech dětí.

Vedení školy mi umožnilo vést tento výzkum po dobu maximálně čtyř vyučovacích hodin. Děti byly seznámeny s cíli tohoto výzkumu.

8.2.1 Plán 1. vyučovací hodiny

Zde bylo mým cílem představit žákům první tři cvičení, která spadala do série cvičení řízeného psaní. Jednalo se tedy o Obrázková slova, Mluvicí bubliny a Řadu obrázků.

Obrázková slova

Cílem tohoto cvičení bylo doplnit konkrétní slova namísto obrázků. Žáci si tak zopakovali slovní zásobu týkající se následujících tematických okruhů: rodina (žáci

---

²¹ Jednotlivá cvičení jsou popsána v kapitole 5 Popis jednotlivých cvičení a jejich konkrétní cvičení byla vložena do přílohy.

měli doplnit slova jako *father, mother, sister*), škola (*school, study, write, count, learn, English*) a záliby (*football, basketball*). Fotokopie cvičení byla čitelná, a tak děti neměly žádné problémy s rozeznáním obrázků.

Zadání bylo dětem vysvětleno v angličtině za pomoci jednoduchých instrukcí. Aby bylo zřejmé, že děti porozuměly zadání, byla první věta uvedena jako příklad. Zde měli žáci nakreslený rodinný domek nahradit anglickým výrazem *house*. Poté byli vyvoláváni jednotliví žáci. Po dokončení cvičení, kterému bylo věnováno přibližně deset minut, jsem se žáků zeptala, zda nebo co jim činilo největší potíže při psaní. Asi ve třech případech napsaly děti po modálním slovese *must*, po kterém následuje infinitiv plnovýznamového slovesa, *-ing* formu, což je samozřejmě špatně. Vysvětlila jsem jim tedy gramatické pravidlo. Co se týče slovní zásoby, asi největší problémy jim činilo sloveso *počítat*, jehož anglický výraz téměř nikdo z dětí neznal. S pravopisem slov neměli žáci žádné potíže.

Mluvící bubliny

Dva krátké texty v bublinách se týkaly života amerického zpěváka Elvise Pressleyho. Nad každou bublinu byl umístěn rámeček se slovy, která měla být žáky doplněna do jednotlivých mezer v každé bublině. Děti tak musely porozumět nejen významu samotných slov a na tomto základě je doplnit do patřičné mezery, ale tato slova musela být také dána do náležitého gramatického tvaru. Cvičení bylo zaměřeno především na tvorbu minulého času prostého a z toho vyplývající správné tvary pravidelných a nepravidelných sloves.

Před samotným vypracováním této aktivity, jsem se žáků zeptala, kdo je jejich oblíbená osobnost a co ví o jeho nebo jejím životě, a to z toho důvodu, abych je uvedla to tématu. Pokyny byly udělovány dětem v angličtině.

Poté jsme se zaměřili na samotné cvičení o Elvisovi. První věta byla uvedena jako věta vzorová. Abych měla jistotu, zda žáci skutečně pochopili zadání, vysvětlila jsem jim v jednoduché angličtině ještě jednou, jak pracovat s cvičením, a poté se opět zeptala, zda skutečně všemu rozumí. Posléze zkusily děti pracovat samostatně. Při kontrole, kdy byli jednotliví žáci vyvoláváni, jsem došla k závěru, že neměli téměř žádné obtíže s vyplněním slov do mezer ve správném mluvnickém tvaru. Při překladu měli potíže s překladem anglického slova *choir* do češtiny. Během kontroly

jednotlivých odevzdaných cvičení jsem zjistila, že někteří žáci doplnili slovo buď do špatné mezery, nebo nechali mezeru nevyplněnou, protože neznali odpověď. Také se stalo, že použili nesprávný mluvnický tvar slova a toho tedy vyplývá i chybný pravopis slova. Avšak i přesto si myslím, že toto cvičení nečinilo dětem větší potíže. Bylo psáno přibližně patnáct minut.

Řada obrázků

Tato aktivita byla rozdělena na dvě části. Jejich společným tématem byl popis denního režimu. Úkolem první části bylo tvoření vět za pomoci slov, která byla uvedena pod každým obrázkem. V druhé části tvořili žáci věty o své osobě s použitím slov z rámečku. Hlavním gramatickým cílem bylo procvičení přítomného času prostého, v první části s důrazem na třetí osobu jednotného čísla, kde se k plnovýznamovému slovesu přidává *-(e)s*.

Než se děti pustily do samotného psaní, zopakovaly jsme si základy tvoření přítomného času prostého včetně použití a tvoření oznamovacích i záporných vět a také otázek. Dále byly tři děti vybídnuty k tomu, aby popsaly jeden pro ně typický den v týdnu a další tři žáci, aby popsali, jak obvykle tráví jejich matka, otec či sourozenec jeden den o víkendu.

První věta v části A sloužila dětem jako věta příkladová. Dále žáci zkusili pracovat s oběma částmi sami. Jediný problém se týkal slovní zásoby a jednalo se o překlad slova *fetch* do češtiny. Při kontrole tohoto cvičení, kdy byli jednotliví žáci vyvoláváni, jsem došla k závěru, že neměli problémy s tvořením vět jak v části A, tak v části B. Správně rozeznali, kdy se jedná o třetí osobu čísla jednotného a kdy nikoli.

Co jim však činilo problém, bylo nesprávné použití neurčitého členu ve spojení **have a lunch*, kdy se jedná o výjimku a neurčitý člen se vynechává. Ani v tomto případě neměli žáci problémy s pravopisem jednotlivých slov.

Všechny instrukce byly dětem řečeny v angličtině. Cvičení bylo psáno a kontrolováno po zbytek vyučovací hodiny.

8.2.2 Plán 2. vyučovací hodiny

Mým záměrem během této vyučovací hodiny bylo odučit následující cvičení: Paralelní psaní, Psaní pohlednice a Můj dům.

Paralelní psaní

Cvičení lze zařadit mezi volnější typ řízeného psaní a jeho hlavním záměrem bylo přepsání krátkého textu podle předlohy za pomoci uvedené slovní zásoby. Základní text se týkal popisu přístavního města Culcutta, tedy v jakém státě se nachází, kde je konkrétně situovaná z pohledu světových stran, řeka, která protéká tímto městem a kam se vlévá, populace Culcutty a její vzdálenost od hlavního města. Text byl dětmi přepsán za pomoci podobných slov týkající se New Yorku v USA.

Žákům bylo vysvětleno zadání v angličtině. Nejprve jsme si přečetli text o Culcuttě a přeložili si jej. Žák, který četl tento text nahlas, měl potíže s výslovností slova *estuary* a problém byl i s jeho překladem do češtiny. Bylo to způsobeno tím, že ani jeden z přítomných žáků se s tímto slovem nesešel. Rovněž nevěděli, jak přeložit slova *port* a *coast*. Proto dostali pokyn, aby si vyhledali tato slova ve slovníku, poněvadž umět pracovat se slovníkem je při výuce cizího jazyka činností neméně důležitou. Následně sami přepsali tento text s pomocí slov o New Yorku. Poté, co bylo cvičení dopsáno, bylo vyvoláno namátkou několik dětí, aby četly jednotlivé věty, čímž jsem získala zpětnou vazbu o tom, zda děti cvičení úspěšně přepsaly. Na základě vybraných prací jsem zjistila, že se toto cvičení obešlo bez pravopisných i gramatických problémů. Bylo mu věnováno přibližně patnáct minut.

Psaní pohlednice

Také toto cvičení spadalo mezi polořízené psaní a bylo rozděleno na dvě části. Se žáky jsme si přečetli zadání cvičení. První část pohlednice popisovala prázdniny s dobrým i špatným počasím. Úkolem dětí bylo podtrhnout slova popisující buď jen dobré počasí, nebo pouze špatné počasí. Děti pracovaly se cvičením samy. Poté byli

vyvolání dva žáci, z nichž jeden četl o pěkném počasí a druhý o špatném počasí. Tato část písemného cvičení nepůsobila dětem žádné potíže, ani co se týkalo překladu, a sloužila dětem jako vzor pro druhou část.

V druhé části měli žáci napsat pohlednici z prázdnin, která byla adresována jejich anglickému kamarádovi za pomoci záchytných bodů, které byly u cvičení uvedeny. A proto jsem dětem nejprve pokládala otázky, kam by chtěly jet na prázdniny, co by tam dělaly atp. Dále jsem se tázala, jaká jsou základní pravidla při psaní pohlednice. Z toho dětem vyplynulo, že na pohlednici musí být uvedena adresa příjemce a jeho oslovení a podpis autora na konci sdělení. Zde již děti více přemýšlely nad tím, co chtěly napsat a jak se písemně vyjádřit, protože si musely dávat pozor na tvoření gramatických struktur, které byly zaměřeny na tvorbu vět v přítomném čase průběhovém i prostém, minulém čase prostém a také vazby vyjadřující mít něco v plánu/ v úmyslu (v aj. *to be going to*). A protože někteří žáci chtěli být zcela originální ohledně slovní zásoby, dovolila jsem jim používat slovník. Na závěr tohoto cvičení byly vyvolány 3 žáci, aby přečetli svou práci.

Instrukce byly zadávány v angličtině tak, aby všechny děti porozuměly zadání a dalším pokynům. Cvičení bylo psáno kolem dvaceti minut.

Při kontrole vybraných prací jsem došla k závěru, že ve většině případů neměly děti téměř žádné obtíže s použitím slovní zásoby, s tvořením mluvnických struktur, s pravopisem ani s tím, aby byl text souvislý. Co se mi však jevilo jako problém, bylo neoslovení adresáta, popřípadě žákův chybějící pozdrav na konci pohlednice, přestože žáci byli na tyto náležitosti upozorněni.

Můj dům

Cílem tohoto cvičení, které také patřilo mezi psaní položené, byl popis domu či bytu, kde žák bydlí. Abych žáky uvedla to tohoto tématu, popsala jsem jednoduchou angličtinou místo svého bydliště a náš rodinný dům. Potom byli vyvoláni dva žáci, aby sami zkusili popsat místo svého bydliště. Tito žáci se vyrovnali s úkolem vcelku dobře. Sice měli velmi dobrou slovní zásobu, ale ani jeden nezmínil vazbu, která vyjadřuje, že někde něco je, tedy vazbu *there is/ are*.

Protože se blížil konec vyučovací hodiny, byl dětem zadán domácí úkol, kde si měly samy přečíst krátký text týkající se popisu domu a přeložit si slova, která neznaly.

8.2.3 Plán 3. vyučovací hodiny

Tato vyučovací hodina byla zaměřena na dokončení aktivity Můj dům, a poté na popis žákovy nejlepšího kamaráda. Na toto cvičení jsem se snažila vyčlenit co nejvíce času, poněvadž z vlastní zkušenosti vím, že je časově náročnější.

Můj dům

Přestože si měli žáci přečíst krátký text popisující dům za domácí úkol, přečetli jsme si jej raději společně ještě jednou, protože se jednalo o text modelový, podle něž měli žáci napsat popis jejich vlastního domu či bytu. Pod tímto textem byly napsány záchytné body, jimiž se měli žáci při psaní řídit. Ty jsme si společně přečetli a pro jistotu také přeložili.

Před samotným psaním jsem dětem pokládala otázky jako například, které pokoje je možné najít v domě nebo bytě, jaké věci můžeme najít v jednotlivých pokojích, dále jaká vazba se používá, pokud chceme vyjádřit, že někde něco je. V neposlední řadě byly upozorněny na to, že jejich myšlenky musí být rozčleněny do odstavců dle vzoru. Protože šlo o zkušební psaní, povolila jsem dětem používat slovník.

Potom byli tři žáci vyvoláni, aby přečetli své práce. Při čtení vybraných cvičení jsem došla k závěru, že dětem příliš nečinila problémy ani tak slovní zásoba a pravopis, jako použití vazby *there is/ are*, použití členů před podstatnými jmény, a také více než polovina dětí zapomněla rozdělit text do odstavců. Co se týkalo pomocných otázek, ty byly ve většině případů splněny.

Dětem byly zadávány všechny pokyny v angličtině. Tato písemná aktivita byla psána přibližně dvacet minut.

Můj nejlepší kamarád

I toto cvičení bylo zařazeno mezi psaní polořízené, jehož hlavním tématem byla charakteristika žákova nejlepšího kamaráda. Postupovala jsem se žáky téměř stejně jako v předchozím cvičení. Děti jsem se anglicky zeptala, jaké mohou být charakterové vlastnosti člověka. Úkolem dětí bylo spontánně odpovídat. Z hlediska metodiky se tato metoda nazývá brainstorming. Jednotlivá slova byla napsána na tabuli. Další záchytnou otázkou pro děti bylo to, jak člověk může vypadat. I zde jsem využila výše zmíněné metody. Následně pracovaly děti ve dvojicích. Úkolem žáka bylo popsat se spolužákovi, vedle kterého seděl. Partner měl tvrzení buď potvrdit, nebo vyvrátit. Abych měla zpětnou vazbu, byly namátkou vyvolány dvě dvojice žáků.

Potom jsme si přečetli a přeložili krátký modelový text. Již při čtení textu měli vyvolání žáci problémy s výslovností slov *both*, *immediately*, *nearly*, *accountant*, *advice*, protože se s nimi předtím nesetkali, a tudíž ani nevěděli jejich český význam. Pod textem byly uvedeny pomocné otázky, které posloužily dětem jako body záchytné pro napsání podobného písemného sdělení. I zde byly otázky rozděleny podle hlavních myšlenek do odstavců, na což byly děti upozorněny.

Po uvedení základních pokynů v angličtině, věnovaly děti zbytek vyučovací hodiny k tomu, aby napsaly podobnou charakteristiku. Před koncem výuky byli náhodně vybráni tři žáci, aby své práce přečetli.

Když jsem kontrolovala vybrané práce, zjistila jsem, že žáci měli nejenom větší problémy s vyjadřováním svých myšlenek, přestože jim bylo povoleno používat slovník, ale také s pravopisem a s tvořením mluvnických struktur. Na druhou stranu se ale snažili držet zadání a záchytných otázek, tudíž byl jejich text vcelku koherentní, avšak i v tomto případě zapomněli mnozí z nich rozčlenit text na odstavce. Z časového hlediska psaly děti toto písemné cvičení nejdéle, tedy do konce vyučovací hodiny.

8.2.4 Plán 4. vyučovací hodiny

Po napsání všech výše uvedených cvičení, kdy žáci postupně směřovali od psaní řízeného k polořízenému, byla tato vyučovací hodina vyhrazena pouze psaní volnějšímu. Cílem této hodiny bylo napsat písemnou práci na jedno z předchozích témat. Jak už bylo několikrát zmíněno, při volném písemném projevu zadáme dětem pouze téma, o kterém mají psát, bez jakýchkoli opěrných bodů či pomocných otázek a použití slovníku. Rozhodla jsem se pro téma s názvem *Můj nejlepší kamarád II*, protože to bylo naposledy psané cvičení, a tak by žáci neměli mít větší potíže napsat jej nanovo, a to i se všemi jeho náležitostmi. V tomto případě nebylo dětem dovoleno používat slovník.

Celá vyučovací hodina byla věnována tomu, aby si děti téma důkladně promyslely, udělaly si několik poznámek a následně sepsaly na volný list papíru. Na konci hodiny byly písemné práce odevzdány k přečtení a vyhodnocení.

Shrnu-li problémové části jednotlivých aktivit, největší potíže činila dětem slovní zásoba, a to překlad některých anglických slov do češtiny a s tím související jejich výslovnost. V menší míře měly problémy s tvořením gramatických struktur. Jsem však přesvědčena, že výše zmíněné potíže tkvěly v tom, že tyto děti nevyučuji a neznám je blíže, a proto jsem nemohla posoudit, do jaké míry ovládají nejen slovní zásobu určitého tématu, ale také mluvnici. Abychom těmto potížím předešli, měl by každý vyučující své žáky nejen blíže poznat, aby zjistil jejich schopnosti a dovednosti, ale také před samotným psaním konkrétní písemnost důkladně procvičit na dostatečném množství příkladů.

9 Evaluace písemných prací

Z vybraných prací byly náhodně vybrány čtyři ze série polořízených písemných aktivit, tedy čtyři práce ze cvičení nazvaných Psaní pohlednice, Můj dům, Můj nejlepší kamarád a čtyři volně napsané písemné práce na téma Můj nejlepší kamarád II. Tyto vybrané práce byly dány k ohodnocení dvěma budoucím a dvěma zkušeným pedagogům. Nejprve si však uvedeme rozdíl mezi těmito pedagogy. Budoucí pedagog je student²² učitelství s neukončeným vzděláním, kdežto zkušený pedagog je učitel s plnou kvalifikací v oboru anglický jazyk, z čehož vyplývá, že má praxi v oboru.

Z výzkumu vyplyne, zda byly děti 9. třídy na 2. stupni ZŠ schopné naučit se volně vyjadřovat své myšlenky písemnou formou a nakolik úspěšní ve svém písemném vyjadřování byly na základě ohodnocení jejich písemných prací. Dále se budeme zabývat tím, zda se hodnocení budoucích a zkušených pedagogů shodují či liší podle stanovených kritérií.

9.1 Stanovené aspekty

Chceme-li opravovat písemné práce žáků, musíme si stanovit jednotlivé aspekty neboli kritéria podle toho, které momentálně potřebujeme zhodnotit, nebo které vyžaduje samotná povaha cvičení.

Mezi nejdůležitější kritéria všeobecně patří slovní zásoba, mluvnice, pravopis, obsah písemného sdělení zahrnující dodržení komunikačního cíle, srozumitelnost a plynulost textu a v neposlední řadě zohledňujeme také náležitosti písemné práce, kam spadá v našem případě rozdělení myšlenek do odstavců, nadpis, oslovení adresáta a podpis autora práce. U volného písemného projevu zohledňujeme také tvořivost a originalitu písemného sdělení. My se budeme zabírat všemi těmito aspekty v souvislosti s konkrétními cvičeními, která spadají mezi psaní polořízené a volné.

---

²² Slovem „student“ v textu označuje pojmenování jak pro pohlaví mužské, tak i ženské.

9.1.1 Psaní pohlednice

Budeme-li vycházet z výše uvedených kritérií, žák volí slovní zásobu týkající se cestování, trávení volného času či dovolené a počasí. Gramatický aspekt vychází z aktivní znalosti přítomných časů, a to jak prostého, tak i průběhového, minulého času prostého a vazby reflektující plánovanou budoucnost. Přestože jde o neformální písemnost, i zde se držíme určitých náležitostí, kterými jsou oslovení příjemce a podpis autora. Na zřetel bereme také pravopis jednotlivých slov, obsahovou stránku písemného sdělení, kam řadíme dodržení komunikačního tématu, srozumitelnost a plynulost textu. Na napsání adresy příjemce pohledu bych zde příliš netrvala, protože žáci neměli k dispozici předtištěnou pohlednici, ale pouze řádky, kam měl být text vepsán. Na modelové pohlednici nebyl text rozčleněn do odstavců, a proto bych nezohledňovala ani tento aspekt.

9.1.2 Můj dům

Slovní zásoba je zaměřena na tematický okruh bydlení. Žák vybírá slova jasná a věcná. Z hlediska mluvnice se jedná především o vazbu *there is/ are*, protože touto vazbou vyjadřujeme, že někde něco je. S tím souvisí i časté použití příslovcí a předložek, které jsou v angličtině mnohdy vyjadřovány zcela jinak než v češtině. Jako příklad bych uvedla problém jazykové interference u slovního spojení na zahradě, kdy žáci mají tendenci překládat toto spojení jako **on the garden* namísto správného *in the garden*. Nesmíme opomenout také použití členů před podstatnými jmény. Dalšími aspekty jsou pravopis, obsahová stránka a náležitosti zahrnující nadpis a odstavce.

9.1.3 Můj nejlepší kamarád

Toto téma vyžaduje specifickou slovní zásobu, poněvadž se jedná o charakteristiku osoby zahrnující povahu člověka, jeho vlastnosti, dovednosti, záliby, ale rovněž jeho vzhled. To má za důsledek četné použití jak podstatných, tak i přídavných jmen. Dalším aspektem je mluvnice, kde se opět soustředíme na správné použití členů před podstatnými jmény. V našem případě zmiňujeme kdy, kde a jak se žák poznal s nejlepším kamarádem, a proto se zaměříme na použití minulého času prostého či průběhového, a také jak často se sházejí a jak spolu tráví volný čas, což vyžaduje aktivní znalost přítomného času prostého. Důležitými kritérii jsou také dodržení komunikačního tématu, srozumitelnost a plynulost textu, pravopis a náležitosti písemného sdělení zahrnující nadpis a odstavce.

Protože toto téma bylo zvoleno i pro volný písemný projev, zohledníme všechny výše uvedené aspekty, ale v tomto případě také žákovu tvořivost a originalitu.

9.2 Hodnocení jednotlivých učitelů

Poté, co jsme si vymezili jednotlivá kritéria u každého cvičení, dostáváme se k samotnému hodnocení písemných prací dětí. Náhodně vybraná písemná sdělení byla dána k ohodnocení dvěma budoucím pedagogům a dvěma zkušeným a budeme sledovat, jak se jejich hodnocení shoduje či rozchází především v souvislosti se stanovenými kritérii.

Chtěla bych podotknout, že vybraní zkušení učitelé nevyučují na škole, ve které byl výzkum proveden, a to proto, aby byl výzkum objektivní, protože jak víme, mnozí učitelé poznají své žáky podle jejich rukopisu.

Učitelé, kteří měli jednotlivé písemné projevy dětí hodnotit, byli předem důkladně seznámeni s tímto výzkumem. Každý vyučující dostal k písemným pracím také zadání jednotlivých písemných aktivit, aby věděl, co bylo cílem každého cvičení. Učitelé byli rovněž obeznámeni s jednotlivými kritérii hodnocení vycházející jak z teoretické části, tak z povahy samotného cvičení, ale nemuseli se jich nutně držet.

Výzkum byl anonymní, a proto ani děti, ani budoucí a zkušení učitelé nebudou zmíněni v této práci konkrétně. Pro jejich rozlišení zvolila následující symboly, které budou v následujících kapitolách používány.

ZP 1	Zkušený pedagog 1
ZP 2	Zkušený pedagog 2
BP 1	Budoucí pedagog 1
BP 2	Budoucí pedagog 2
Z 1	Žák 1
Z 2	Žák 2
Z 3	Žák 3
Z 4	Žák 4

Nyní se pokusím charakterizovat hodnocení jednotlivých učitelů. Jak budoucí, tak i zkušení pedagogové se rozhodli nevyužít stanovených kritérií a písemné práce hodnotili metodou holistickou. Na základě rozhovoru s jednotlivými učiteli, kteří postupovali zcela samostatně a neměli možnost diskuse mezi sebou, a vnitřní analýzy jednotlivých prací jsem došla k závěrům uvedených v následujících kapitolách.

9.2.1 Hodnocení budoucího pedagoga 1

PSANÍ POHLEDNICE

Z 1

B 1 hodnotil písemnou práci Z 1 chvalitebně. Tato písemnost byla po obsahové stránce v pořádku. BP 1 opravil nepřesně vyjádřené gramatické struktury. Aspekt zaměřený na slovní zásobu odpovídal komunikačnímu cíli. V písemné práci nebyly shledány pravopisné chyby. Z 1 uvedl i řádné náležitosti spojené s touto neformální písemností, tedy oslovení příjemce pohledu a podpis autora sdělení.

Z 2

Písemná práce Z 2 byla ohodnocena známkou výborně, protože zcela splnila všechna kritéria, a to na vynikající úrovni. Jediné, co jí lze vytknout byly dvě identické pravopisné chyby ve slově *water*.

Z 3

Také písemná práce Z 3 splnila všechny písemné náležitosti. Slovní zásoba tematicky odpovídala zadání. V textu sice nebyly nalezeny pravopisné chyby, ale gramatické ano. První se týkala špatně použité předložky u výrazu **on the beach* a druhá nesprávného použití času budoucího. I přesto byla tato písemnost jednoznačně pochopitelná a plynulá z hlediska obsahu. BP 1 klasifikoval tuto písemnou práci známkou výborně.

Z 4

Aspekty zahrnující slovní zásobu, obsahovou stránku a písemné náležitosti tohoto písemného projevu byly bez výhrad splněny. Co se týče aspektu gramatického, BP 1 opravil v písemnosti dvě pravopisné chyby týkající se vynechaného podmětu ve větě a špatně užitě mluvnické struktury u vazby *to be going to*, kde Z 4 vynechal u plnovýznamového slovesa *-ing* formu. Tato písemná práce byla ohodnocena známkou výborně.

MŮJ DŮM

Z 1

Písemná práce Z 1 byla splněna po stránce obsahové, ale byla kratšího rozsahu. Z 1 nezapomněl na náležitosti tohoto sdělení, tedy oslovení příjemce a vlastnoruční podpis. Slovní zásoba zcela odpovídala zadanému tématu. BP 1 označil jako chybné slovní spojení **basic school* a opravil jej na *primary school*. Písemné sdělení neobsahovalo pravopisné chyby, ale nacházelo se v něm několik chyb gramatických. BP 1 označil za chybu chybějící vazbu *there is/ are* namísto *we have*. Dále přepsal větu *I live there all my life...* do předpřítomného času průběhového. Avšak zde bych podotkla, že tito žáci znali pouze předpřítomný čas prostý nikoli průběhový. Tato práce byla klasifikována známkou výborně mínus.

Z 2

BP 1 ohodnotil tento písemný projev známkou chvalitebně, a to na základě následujících faktů. Z 2 zapomněl na náležitosti písemného sdělení. Práce nebyla opatřena nadpisem a odstavce byly pouze naznačeny. Po obsahové stránce byla písemnost v pořádku. V práci se však nacházely chyby gramatické. Z 2 nesprávně použil činný rod za trpný, u podstatných jmen chyběly v některých případech neurčité členy, a to převážně po vazbě *there is*. Kritérium slovní zásoby i pravopisu bylo na vynikající úrovni.

Z 3

Písemné sdělení postrádalo nadpis, ale bylo řádně rozčleněno do odstavců. Vezmeme-li v potaz obsahovou stránku, ta byla v pořádku, stejně jako aspekt slovní zásoby a pravopisu. V kritériu mluvnice však byly tomuto žákovi opraveny některé gramatické struktury s vazbou *there is/ are*. V jednom případě souvisí s touto vazbou i chybný pořádek slov ve větě a v druhém případě postrádala věta podmět. Vyučující klasifikoval tuto práci jako chvalitebnou.

Z 4

Tato práce zcela postrádala všechny písemné náležitosti. Po obsahové stránce byla písemnost na velmi dobré úrovni a nebyly v ní shledány pravopisné chyby. Z 4 projevil velmi dobrou znalost slovní zásoby. BP 1 však vytknul tomuto písemnému projevu především aspekt gramatický, kdy Z 4 zapomněl na vazbu *there is/ are* ve dvou případech a větu *I have nice memories...* přepsal do předpřítomného času prostého. Dále byl doplněn chybějící neurčitý člen před podstatným jménem a předložka. I přesto hodnotil BP 1 tuto práci známkou výborně mínus.

MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD

Z 1

BP 1 ohodnotil tuto písemnou práci chvalitebně. Písemné sdělení bylo sice opatřeno nadpisem, ale postrádalo odstavce. V práci byly opraveny dvě mluvnické chyby. V prvním případě vyučující opravil přítomný čas prostý za průběhový ve větě *Now I'm studying...* a v druhém případě chyběla ve třetí osobě jednotného čísla přítomného času prostého koncovka *-s* u plnovýznamového slovesa *work*. Kritérium slovní zásoby a pravopisu bylo zcela v pořádku. Text byl vcelku krátký z hlediska obsahu.

Z 2

Toto písemné sdělení bylo klasifikováno známkou výborně mínus. Textu chyběl nadpis, ale byl rozčleněn do odstavců. Po obsahové stránce byla tato písemnost pochopitelná a koherentní. Z 2 se prokázal širokou znalostí slovní zásoby. Pravopisný aspekt byl v pořádku. BP 1 však vytknul Z 2 několik mluvnických chyb. První se týkala nesprávného pořádku slov ve větě. V druhém případě měl Z 2 problémy s vyjádřením myšlenky v angličtině. Také opomněl vytvořit množné číslo podstatného jména *university*.

Z 3

Zadání tohoto cvičení bylo sice splněno, nicméně text byl krátký. V některých případech měl Z 3 potíže s tvořením vět v angličtině, a tudíž text nebyl po obsahové stránce příliš srozumitelný a souvislý. Z hlediska písemných náležitostí byla tato práce v pořádku a obsahovala přiměřenou znalost slovní zásoby. Z 3 si nesprávně zaměnil slovo *ago* za *before*. Ani kritérium gramatiky nebylo zcela v pořádku. Práce obsahovala dvě hrubé gramatické chyby. BP 1 neměl žádné výhrady k aspektu pravopisu. Tato písemná práce byla ohodnocena známkou chvalitebně mínus.

Z 4

BP 1 klasifikoval tuto písemnost známkou výborně. V celé práci označil jako jedinou chybu špatně použitou předložku, přestože tomuto sdělení chyběly všechny jeho náležitosti a kritérium pravopisu nebylo zřejmě zohledněno. Z hlediska slovní zásoby a obsahu byla práce velmi dobrá.

VOLNÝ PÍSEMNÝ PROJEV: MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD II

Z 1

Tato písemná práce naprosto odpovídala požadavkům v kritériu náležitostí, pravopisu a obsahu. Z 1 projevil aktivní znalost slovní zásoby spojenou s tímto tématem. BP 1 opravil v celé práci pouze dvě mluvnické chyby. První se týkala špatně napsaného data a druhá záměny přítomného plnovýznamového slovesa *have* za minulé. Toto písemné sdělení bylo klasifikováno známkou výborně.

Z 2

BP 1 ohodnotil tuto práci známkou výborně, přestože text neobsahoval přesně všechny náležitosti. Kritérium obsahu, slovní zásoby a pravopisu bylo na vynikající úrovni. Z 2 byl vytčen aspekt mluvnické, protože ve své práci chybně vytvořil strukturu přítomného pasiva, chybějící množného čísla u podstatného jména *party* a zaměnil přítomné modální sloveso *must* za tvar minulý.

Z 3

Tato písemná práce splnila písemné náležitosti. Práce byla sice krátká, ale srozumitelná a koherentní. Z 3 prokázal vcelku dobrou znalost slovní zásoby. BP 1 označil jako chybné spojení **basic school* a opravil jej na *primary school*. V písemnosti nebyly shledány pravopisné chyby. Nicméně Z 3 nesprávně použil minulý tvar slovesa *to be* v první osobě množného čísla ve dvou případech. Dále BP 1 opravil předložku *in school* za *at school* a doplnil člen určitý u spojení *the same school*. BP 1 klasifikoval tuto práci známkou chvalitebně.

Z 4

Tato práce byla ohodnocena známkou výborně. Písemné náležitosti nebyly přesně splněny. Z hlediska pravopisu, slovní zásoby a obsahu se práce zdála být v naprostém pořádku. BP 1 opravil některé chyby mluvnické, především záměnu přítomného času prostého za předpřítomný ve větě *I have my best friend since...*

Přehled hodnocení písemných prací BP 1

Žák	Název cvičení			
	Psaní pohlednice	Můj dům	Můj nejlepší kamarád	Volný písemný projev
	Známka			
1	2	1/2	2	1
2	1	2	1/2	1
3	1	2	2/3	2
4	1	1/2	1	1

9.2.2 Hodnocení budoucího pedagoga 2

PSANÍ POHLEDNICE

Z 1

Tento písemný projev zcela splnil všechny náležitosti, tedy oslovení adresáta a podpis autora práce. Slovní zásoba odpovídala zadanému tématu. BP 2 opravil v písemnosti spojení **do trips* za *make trips*. Text se však zdál být srozumitelný a koherentní a neobsahoval žádné pravopisné chyby. V této písemné práci BP 2 označil několik gramatických chyb. Jednalo se o špatně použitou předložku u spojení *go to...*, vynechaný podmět ve větě a dva chybějící neurčité členy před podstatnými jmény. BP 2 ohodnotil tuto písemnou práci známkou chvalitebně.

Z 2

V tomto písemném sdělení shledal BP 2 méně gramatických chyb oproti předchozí písemnosti. Jako chybu zde označil nesprávný pravopis slova *water* ve dvou případech. Slovní zásoba Z 2 byla velmi dobrá a po obsahové stránce srozumitelná a plynulá. Z 2 neopomněl ani na náležitosti této neformální písemnosti. Tento písemný projev byl klasifikován známkou výborně.

Z 3

BP 2 hodnotil písemný projev Z 3 jako srozumitelný a plynulý, a to i po stránce obsahové. Z 3 prokázal velmi dobrou znalost slovní zásoby. Tato písemná práce řádně splnila písemné náležitosti a neobsahovala pravopisné chyby. BP 2 označil v tomto projevu dvě gramatické chyby. První se týkala špatné použité předložky u slovního spojení **on the beach* a druhá špatně použité vazby *to be going to*. BP 2 ohodnotil tuto písemnou práci známkou výborně.

Z 4

Ani v tomto případě neshledal BP 2 větší potíže s písemným projevem. Písemnost nepostrádala oslovení příjemce pohledu a podpis autora. Aspekt obsahu, slovní zásoby a pravopisu byl v pořádku. Z gramatického hlediska zde BP 2 opravil chybějící podmět ve větě a chybějící *-ing* formu u vazby *to be going to*. Tato písemná práce byla klasifikována známkou výborně.

MŮJ DŮM

Z 1

Tento písemný projev byl ohodnocen známkou výborně. Text byl opatřen nadpisem a byl rozdělen autorem práce do dvou odstavců. Toto písemné sdělení bylo z hlediska obsahu v pořádku, avšak kratšího rozsahu. Slovní zásoba odpovídala zadanému komunikačnímu tématu. Věty byly konstruovány velmi jednoduchým způsobem. BP 2 zde označil pouze jedinou gramatickou chybu, a to chybějící vazbu *there are* namísto *we have*. V písemné práci nebyly shledány pravopisné chyby.

Z 2

Toto písemné sdělení bylo ohodnoceno známkou chvalitebně mínus, a to proto, že postrádalo nejen nadpis, ale v textu se objevilo několik gramatických nepřesností. Nejprve Z 2 chybně vytvořil minulé pasivum. BP 2 vyznačil v textu chybějící vazbu *there is/ are* ve dvou případech, neurčité členy před podstatnými jmény, neurčité zájmeno *some* před podstatným jménem *flowers*, špatné použití předložky ve spojení

on the floor a nesprávný pořádek slov ve větě. Přestože se zdá, že žák projevil vcelku dobrou znalost slovní zásoby, zaměnil Z 2 slovo *before* za *ago*. V kritériu obsahu a pravopisu nebyly shledány žádné chyby.

Z 3

Z 3 správně rozčlenil svou písemnou práci do odstavců, ale nebyla nadepsána nadpisem. Text se zdál být plynulý a srozumitelný. Slovní zásoba byla na velmi dobré úrovni. BP 2 označil písemnosti několik gramatických chyb, a to chybějící členy před podstatnými jmény, nesprávně napsaná třetí osoba jednotného čísla přítomného času prostého u plnovýznamového slovesa *have*, špatně použitá předložka u spojení *a place for sitting*, chybějící podmět ve větě a chybějící vazba *there is/ are*. V této práci byla opravena jediná pravopisná chyba týkající se neurčitého členu ve spojení *an old house*. BP 2 klasifikoval tuto písemnou práci známkou výborně mínus.

Z 4

Písemná práce Z 4 byla ohodnocena známkou chvalitebně. Z hlediska písemných náležitostí však postrádala nadpis a nebyla zřetelně rozčleněna do odstavců. Kritérium obsahu, slovní zásoby a pravopisu bylo v naprostém pořádku. BP 2 opravil v textu následující mluvnické chyby: chybějící vazbu *there is/ are*, chybějící neurčité členy a přivlastňovací zájmeno, chybně použité předložky a zapomenutí genitivního -s u podstatného jména.

MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD

Z 1

Po stránce obsahové byla práce celkem v pořádku. Z hlediska náležitostí chyběl písemnosti nadpis a odstavce nebyly konkrétně rozčleněny. V aspektu slovní zásoby a pravopisu nebyly shledány chyby. Z mluvnického hlediska BP 2 označil jako chybu pouze nesprávně použité osobní zájmeno namísto zájmena předmětového ve spojení ... *like him*, chybějící určitý člen před podstatným jménem a nesprávně vyjádřené násobné číslovky. Písemná práce je klasifikována známkou výborně mínus.

Z 2

Písemné práci chyběl nadpis. Co se týče odstavců, ty byly pouze naznačeny. Z 2 prokázal aktivní znalost slovní zásoby. V aspektu gramatickém byly shledány chyby zahrnující chybný pořádek slov ve větě, použití určitého členu ve spojení ... *for new friends*, chybějící množné číslo u spojení slově *two universities* a nesprávný pravopis slova *university*. Ve dvou případech označil vyučující jako chybu nepřesně vyjádřené myšlenky. Písemný projev byl ohodnocen známkou výborně mínus.

Z 3

Písemná práce tohoto žáka byla z hlediska obsahu v pořádku, ale kratšího rozsahu. Byla klasifikována známkou chvalitebně mínus. Co se týče aspektu písemných náležitostí, obsahu, slovní zásoby a pravopisu, zde nebyly shledány žádné chyby. BP 2 však opravil mnoho chyb gramatických zahrnující nesprávný pořádek slov ve větě, chybějící předložky a neurčitý člen před kvantifikátorem *a lot of*, předmětové zájmeno *me* a špatně vytvořené přivlastňovací zájmeno v množném čísle. Také chybělo *-s* ve třetí osobě jednotného čísla přítomného času prostého.

Z 4

Kritérium slovní zásoby a obsahu bylo řádně splněno. BP 2 v celém textu opravil pouze tři chyby. První se týkala nesprávně použité předložky a druhá chybně vytvořeného množného čísla podstatného jména *party*. Tyto chyby se týkaly gramatického kritéria. Třetí chybou byl chybný pravopis slova *spaghetti*. Písemná práce zcela postrádala náležitosti. BP 2 ohodnotil tuto písemnou práci známkou výborně.

VOLNÝ PÍSEMNÝ PROJEV: MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD II

Z 1

Volný písemný projev Z 1 řádně obsahoval všechny náležitosti. Po stránce obsahové, slovní zásoby a pravopisu byla písemnost v pořádku. Z hlediska mluvnice BP 2 opravil následující nedostatky: chybějící člen určitý u spojení *near the village*, člen neurčitý

u spojení *a sweet shop, got* ve spojení *hasn't got* a věta v přítomném čase prostém byla přepsána do předpřítomného času prostého a s tím souvisí záměna *when* za *since*. Tato písemná práce je klasifikována známkou výborně.

Z 2

I tato písemná práce byla velmi dobře napsána a BP 2 ji ohodnotil známkou výborně mínus. Práce byla opatřena nadpisem, ale nebyla rozdělena do odstavců. Kritérium obsahu a slovní zásoby se zdálo být v pořádku. Z 3 však zaměnil v textu slovo *at house* za *at home*. BP 2 označil v této práci následující mluvnické chyby: špatně použité přítomné pasivum, chybějící členy před podstatnými jmény, opravení přítomného modálního slovesa *must* za minulé *had to*.

Z 3

Písemná práce byla z hlediska písemných náležitostí, slovní zásoby a obsahu zcela v pořádku, ale byla kratšího rozsahu. V kritériu pravopisu byly opraveny chyby ve slovech *hobbies* a *each other*. V aspektu gramatickém byly opraveny chyby zaměřené na minulý čas slovesa *be* v první osobě množného čísla, dále špatně použitá předložka, chybějící určitý člen před podstatným jménem a pořádek slov ve větě nebyl správný ve dvou případech. Tato písemná práce byla ohodnocena známkou chvalitebně.

Z 4

Tento písemný projev byl klasifikován známkou chvalitebně. Práce se zdála být z hlediska obsahu v pořádku, ale písemné náležitosti nebyly přesně splněny. Práce obsahovala nadpis, ale Z 4 nerozdělil své myšlenky do odstavců. Slovní zásoba byla na dobré úrovni. V písemnosti BP 2 označil pravopisné chyby ve slovech *played* a *coffee*. Zohledníme-li kritérium mluvnice, zde BP 2 opravil přítomný čas prostý za předpřítomný ve větě **I have my best friend since...*, přítomný čas průběhový za prostý ve větě **I visit her almost every day*. Z 4 nesprávně vytvořil množné číslo podstatného jména slova *game* a *friend*. Dále bylo opraveno *this* za *that*, a přítomné *have* za *had*.

Přehled hodnocení písemných prací BP 2

Žák	Název cvičení			
	Psaní pohlednice	Můj dům	Můj nejlepší kamarád	Volný písemný projev
	Známka			
1	2	1	1/2	1
2	1	2/3	1/2	1/2
3	1	1/2	2/3	2
4	1	2	1	2

9.2.3 Hodnocení zkušeného pedagoga 1

PSANÍ POHLEDNICE

Z 1

ZP 1 ohodnotil tento písemný projev známkou chvalitebně. Práce byla v pořádku jak po stránce obsahové, tak i z hlediska písemných náležitostí. Kritérium pravopisu a slovní zásoby bylo na dobré úrovni. Zaměříme-li se na aspekt gramatický, ZP 1 opravil chybně vytvořené přítomné pasivum a z písemnosti vyškrtal některá gramatická slova, o nichž si zřejmě myslel, že jsou nadbytečná.

Z 2

Vezmeme-li v potaz aspekt písemných náležitostí, obsahu, mluvnice a slovní zásoby, tento písemný projev byl v naprostém pořádku. Z pravopisného hlediska však Z 2 udělal dvakrát stejnou chybu ve slově *water*. Práce byla klasifikována jako výborná.

Z 3

Podobně jako předchozí písemnost, i tato splnila všechny náležitosti. Z 3 prokázal velmi dobrou znalost slovní zásoby zaměřenou na toto téma. V tomto písemném sdělení nebyly zjištěny žádné pravopisné chyby. Co se týče chyb gramatických, ZP 1 opravil

chybně použitou předložku ve spojení *go to the beach* a dále opravil budoucí čas s *will* za vazbu *to be going to*. Písemná práce byla po stránce obsahové jednoznačně souvislá a srozumitelná a byla ohodnocena známkou výborně.

Z 4

Taktéž tento písemný projev byl ohodnocen známkou výborně. Kritérium písemných náležitostí, obsahu, slovní zásoby a pravopisu bylo v naprostém pořádku. Do jedné věty byl dopsán chybějící podmět a do druhé chybějící *-ing* forma u vazby *to be going to*. Tyto chyby spadaly do mluvnického kritéria.

MŮJ DŮM

Z 1

Písemné sdělení Z 1 neudělalo na ZP 1 příliš velký dojem. Práce byla klasifikována známkou dobře. Přestože písemnost řádně splnila písemné náležitosti, po obsahové stránce byla sice krátká, ale vcelku pochopitelná a koherentní, jelikož Z 1 měl občas problémy s vyjádřením myšlenek. Aspekt pravopisu a slovní zásoby byl na dobré úrovni. ZP 1 opravil spojení **basic school* za *primary school*. Dále byly opraveny věty s chybějící vazbou *there is/ are*, věta *I live there all my life...* byla přepsána do předpřítomného času průběhového. U poslední věty byla dopsána poznámka, že tato věta není gramaticky správně napsána.

Z 2

Tato písemná práce zapůsobila na ZP 1 o poznání lépe. Byla ohodnocena známkou chvalitebně. Písemné náležitosti nebyly přesně splněny, protože chyběl nadpis a jednotlivé odstavce byly pouze naznačeny. Kritérium obsahu bylo vcelku v pořádku, přesto v textu najdeme vyjádření jedné myšlenky dvojitým způsobem, což ZP 1 opravil, protože se mu to zdálo zbytečné. Z 2 prokázal odpovídající znalost slovní zásoby. Nicméně chybně zaměnil slovo *before* namísto *ago*. Co se týče aspektu mluvnice, ZP 2 opravil věty s chybějícím *there is/ are* a nesprávně vytvořené minulé pasivum. V textu nebyly shledány pravopisné chyby.

Z 3

Z 3 oddělil své myšlenky do odstavců, ale zapomněl uvést nadpis. Slovní zásoba byla přiměřená vzhledem k tématu. V písemnosti nebyly shledány žádné pravopisné chyby. Zaměříme-li se na kritérium mluvnice, ZP 1 opravil v písemnosti chybějící vazbu *there is/ are* a s tím související špatný pořádek slov ve větě, dále chybějící podmět ve větě, nesprávně užitě plnovýznamové sloveso *have* ve třetí osobě jednotného čísla přítomného času prostého. Toto všechno činilo práci ne zcela plynulou a srozumitelnou. ZP 1 klasifikoval tuto práci známkou chvalitebně.

Z 4

Tento písemný projev nesplnil písemné náležitosti. Kritérium obsahu, slovní zásoby a pravopisu bylo však na velmi dobré úrovni. V aspektu mluvnice ZP 1 opravil chybějící vazbu *there is/ are* ve dvou případech, slovosled ve větě a chybějící neurčité členy před podstatnými jmény. Věta *I have nice memories...* byla ZP 1 přepsána do předpřítomného času prostého. Písemný projev byl klasifikován známkou chvalitebně.

MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD

Z 1

Tato práce byla ohodnocena známkou výborně. Práce byla po obsahové stránce v pořádku, avšak kratšího rozsahu. Písemné náležitosti nebyly přesně splněny. Slovní zásoba byla přiměřená vzhledem k zadanému tématu. V kritériu gramatiky ZP 1 opravil pouze nesprávně použité osobní zájmeno za zájmeno předmětové, kvůli časové souslednosti slovo *this winter* za *last winter*, chybějící -s ve třetí osobě jednotného čísla přítomného času prostého.

Z 2

Písemná práce Z 2 byla klasifikována známkou výborně. Práce postrádala nadpis a odstavce nebyly na první pohled zřetelné, ale ZP 1 neopravil v písemnosti žádnou chybu ani v jednom aspektu.

Z 3

Ve srovnání s předchozí prací, tato písemnost řádně splnila náležitosti, ale z hlediska obsahu byla o poznání kratší, ale i přesto byla vcelku souvislá a srozumitelná. Z 3 měl v některých případech problémy s vyjádřením myšlenek. Slovní zásoba nebyla na vysoké úrovni. Z 3 zaměnil význam a použití slova *ago* za *before*. Dále bylo opraveno slovní spojení **go buying* za *go shopping*. Práce byla ohodnocena známkou dobře.

Z 4

Ani práce Z 4 neudělala na ZP 1 příliš velký dojem a byla také ohodnocena známkou dobře. ZP 1 v celé práci označil pouze jednu chybu spadající do kritéria mluvnice. Jednalo se o chybně použitou předložku. Myslím si, že ZP 1 se dále nesnažil opravit další chyby v tomto písemném sdělení, protože pod něj napsal, že písemnost nebyla dobře napsána po stránce obsahové.

VOLNÝ PÍSEMNÝ PROJEV: MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD II

Z 1

Z 1 opatřil svou práci potřebnými písemnými náležitostmi. Po obsahové stránce se práce zdála být výborná, stejně tak i zvolená slovní zásoba. V aspektu pravopisném byla opravena záměna slova *than* ze *then* a dále napsání data. Zaměříme-li se na kritérium mluvnice, zde byla opravena věta z přítomného času prostého do minulého, a to z hlediska časové souslednosti jednotlivých činností. Další výhrady ZP 1 neuvedl a práci ohodnotil známkou výborně.

Z 2

Písemné náležitosti tohoto písemného projevu nebyly přesně uvedeny. Práce se zdála být plynulá a srozumitelná po stránce obsahové. Z 2 projevil velmi dobrou znalost slovní zásoby. Soustředíme-li se na aspekt pravopisný, byl opraven pravopis ve slovech *funny* a *perfect*. V aspektu mluvnice byly opraveny následující chyby: nesprávně vytvořené přítomné pasivum, chybějící předložka, nesprávně vytvořené množné číslo podstatného jména a modální sloveso *must* za minulého. ZP 1 klasifikovat práci známkou výborně.

Z 3

Písemná práce Z 3 správně splnila písemné náležitosti, ale byla kratšího rozsahu. Nicméně byla vcelku pochopitelná a koherentní. Kritérium slovní zásoby bylo přiměřené. ZP 1 opravil slovo *basic school za *primary school* a několik dalších slovních spojení. Z pravopisného hlediska zde neshledal žádnou chybu. V písemnosti bylo nalezeno několik gramatických chyb. První se týkala nesprávně použité předložky, druhá tvaru slovesa *be* v minulém čase v první osobě čísla množného a chybějící určitý člen před podstatným jménem. Práce Z 3 byla ohodnocena známkou chvalitebně.

Z 4

Písemné sdělení Z 4 bylo z hlediska obsahu kratšího rozsahu, ale celkem v pořádku. ZP 1 opravil větu *I have my best friend...* do předpřítomného času prostého, rozvinutý podmět nahradil zájmenem a větu přítomném čase průběhovém předělal do prostého. Aspekt pravopisu a slovní zásoby neobsahoval žádné chyby. ZP 1 klasifikoval tuto práci známkou výborně.

Přehled hodnocení písemných prací ZP 1

Žák	Název cvičení			
	Psaní pohlednice	Můj dům	Můj nejlepší kamarád	Volný písemný projev
	Známka			
1	2	3	1	1
2	1	2	1	1
3	1	2	3	2
4	1	2	3	1

9.2.4 Hodnocení zkušeného pedagoga 2

PSANÍ POHLEDNICE

Z 1

Příjemce pohledu byl osloven a autor práce podepsán, tudíž byly všechny náležitosti splněny. Kritérium slovní zásoby a obsahu bylo na velmi dobré úrovni. Zaměříme-li se na aspekt pravopisu, bylo v celé práci opraveno pouze slovo *Eiffel Tower*, kde chyběla hláska „f“. Co se týče aspektu mluvnice, zde ZP 2 opravil dvakrát chybějící neurčitý člen před podstatným jménem a chybějící podmět ve větě. Tento písemný projev byl ohodnocen známkou chvalitebně.

Z 2

Tato písemná práce byla klasifikována známkou výborně. Autor práce nezapomněl napsat náležitosti tohoto neformálního sdělení. Písemný projev byl po obsahové stránce v pořádku, ale nacházely se v něm pravopisné chyby. Obě se týkaly chybného pravopisu slova *water*. Slovní zásoba byla na velmi dobré úrovni. V tomto sdělení byla opravena jedna gramatická chyba týkající nadbytečně užitého neurčitého členu před podstatným jménem.

Z 3

Z 3 splnil všechny náležitosti v tomto písemném sdělení. Aspekt obsahu, pravopisu a slovní zásoby byl v pořádku. Z gramatického hlediska byl opraven budoucí čas s *will* za vazbu *to be going to*. ZP 2 klasifikoval toto písemné sdělení známkou výborně.

Z 4

I tato písemná práce se zdála být v kritériu písemných náležitostí, obsahu, slovní zásoby a pravopisu v naprostém pořádku. Nicméně ZP 2 zde opravil české slovo Káhira za správný anglický název *Kairo*. Co se týče aspektu gramatiky, ZP 2 doplnil chybějící *-ing* formu u vazby *to be going to* a chybnou předložku u frázového slovesa *look*. Toto písemné sdělení bylo ohodnoceno známkou výborně.

MŮJ DŮM

Z 1

Kritérium písemných náležitostí, slovní zásoby a obsahu bylo splněno, přestože práce byla kratšího rozsahu a věty byly velmi jednoduché. ZP 2 opravil v písemnosti jednu pravopisnou chybu týkající se slova *mum* s velkým M. Dále přetvořil větu s pomocí vazby *there is*, která tak učinila tuto větu srozumitelnější. Tento písemný projev byl klasifikován známkou výborně.

Z 2

Ve srovnání s předchozí prací postrádalo toto písemné sdělení přesně stanovené písemné náležitosti. V kritériu obsahu a pravopisu nebyly shledány žádné chyby. V kritériu slovní zásoby bylo opraveno pouze nevhodně zvolené slovo *before* za *ago*. Co se týče aspektu gramatiky, ZP 2 opravil nesprávně vytvořené minulé pasivum a věty postrádající vazbu *there is/ are*. Dále chyběly členy před podstatnými jmény. Z 2 vyjádřil jednu myšlenku dvojnásobem, což působilo v textu rušivě. Písemné sdělení bylo klasifikováno známkou chvalitebně.

Z 3

Rovněž tento písemný projev byl hodnocen známkou chvalitebně. Písemné sdělení nemělo zcela správně uvedené náležitosti. V obsahu, slovní zásobě a pravopisu nebyly shledány žádné chyby. Z mluvnického hlediska opravil vyučující několik chyb jako nesprávně použitý neurčitý člen, chybný tvar třetí osoby jednotného čísla plnovýznamového slovesa *have*, chybějící určitý člen před podstatným jménem, vynechaný podmět ve větě, chybně použité samostatné přivlastňovací zájmeno a pořádek slov ve větě.

Z 4

Tento písemný projev nebyl z hlediska obsahu a písemných náležitostí úplně dobře napsán. Z 4 projevil dobrou znalost slovní zásoby. V písemnosti nebyly objeveny pravopisné chyby. Zaměříme-li se na aspekt mluvnice, ZP 2 opravil v textu mnoho chybějících členů před podstatnými jmény. Tento písemný projev nečinil na ZP 2 velký dojem, protože byl ohodnocen známkou dobře.

MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD

Z 1

Písemné náležitosti nebyly přesně splněny. Z hlediska obsahu byla práce vcelku dobře napsaná, ale byl jí vytčen kratší rozsah s jednodušší strukturou vět. V kritériu slovní zásoby a pravopisu se nezdály být žádné chyby. Soustředíme-li se na kritérium mluvnice, ve dvou případech byly opraveny žákovy problémy s vyjádřením myšlenek, vynechaný určitý člen před podstatným jménem a spojení *once or twice a week* byla vyměněna za spojení *every week*. Práce byla klasifikována známkou výborně.

Z 2

Tomuto písemnému sdělení úplně chyběly písemné náležitosti. Slovní zásoba Z 2 vcelku odpovídala zadání. Text se zdál být vcelku pochopitelný a koherentní. V písemném projevu nebyly označeny žádné pravopisné chyby. Z hlediska mluvnice byly v práci opraveny členy před podstatnými jmény a v několika případech pořádek slov ve větě. Tato práce neudělala na ZP 2 příliš velký dojem, byla ohodnocena známkou chvalitebně mínus.

Z 3

Tato písemná práce obsahovala všechny písemné náležitosti. Na první pohled byla práce z hlediska obsahu kratší a nebyla úplně srozumitelná a souvislá, protože Z 3 měl problémy s vyjádřením myšlenek v angličtině. Ani aspekt slovní zásoby neobsahoval vysokou úroveň znalostí. ZP 2 neshledal v práci ani jednu pravopisnou chybu. V písemnosti byl opraven převážně aspekt gramatický, a to členy, předložky, pořádek slov ve větě, chybějící zájmeno a příslovce, dále chybějící *-s* ve třetí osobě jednotného čísla přítomného času prostého u plnovýznamového slovesa *know*. ZP 2 klasifikoval práci známkou chvalitebně mínus.

Z 4

Přestože písemné sdělení postrádalo nadpis a text nebyl rozdělen do odstavců, byla tato práce vcelku souvislá a srozumitelná. Slovní zásoba Z 4 byla na dobré úrovni. V celém písemném projevu byla opravena jedna gramatická chyba týkající se vytvoření množného čísla podstatného jména a dále jedna pravopisná chyba ve slově *spaghetti*. Tento písemný projev byl ohodnocen známkou výborně.

VOLNÝ PÍSEMNÝ PROJEV: MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD II

Z 1

ZP 2 klasifikoval tuto písemnou práci známkou chvalitebně na základě následujících údajů. Písemnost řádně obsahovala všechny písemné náležitosti a po obsahové stránce byla v pořádku. V aspektu pravopisu byla opravena záměna slova *than* za *then*. Zaměříme-li se na aspekt gramatiky, byla v něm opravena předložka, určitý člen ve spojení *near the village*, množné číslo podstatného jména *friend*, záměna přítomného slovesa *be* za minulé a chybějící *got* ve vazbě *hasn't got*. Také byla opravena jedna nepřesně vyjádřená myšlenka.

Z 2

Písemný projev neměl přesně uvedené náležitosti. Z hlediska obsahu se toto sdělení zdálo být vcelku dobře napsané. Z 2 projevil dobrou znalost slovní zásoby. Nesprávně zaměnil výraz *at home* ve spojení *at house*. ZP 2 opravil v práci sloveso u spojení *travel to school* za *commute* nebo *go*. V aspektu pravopisném byly shledány tři chyby, a to ve slovech *really*, *spaghetti* a *recommend*. V kritériu mluvnice bylo shledáno více chyb zahrnující chybějící přivlastňovací pád a neurčité členy před podstatnými jmény, chybně utvořené přítomné pasivum a množné číslo podstatného jména, ale také nesprávný pořádek slov ve větě. ZP 2 ohodnotil tuto písemnou práci známkou chvalitebně mínus.

Z 3

Písemné sdělení Z 3 bylo po obsahové stránce kratší, ale srozumitelné a koherentní. Co se týče písemných náležitostí, ty nebyly zcela správně uvedeny. V kritériu slovní zásoby a pravopisu nebyly shledány výrazné chyby. V jednom případě měl Z 3 problémy s tvořením slovního spojení *piano lessons* a v druhém případě měl pravopisné chyby ve slovech *hobbies* a *each other*. V aspektu mluvnické chyby chyběl určitý člen před podstatným jménem, špatně použitá předložka a také chybně vytvořené sloveso *be* v minulém čase po první osobně čísla množného. Práce byla ohodnocena známkou chvalitebně.

Z 4

Rovněž tato písemná práce byla po obsahové stránce správně napsaná, ale byla kratšího rozsahu s přiměřenou znalostí slovní zásoby. Zaměříme-li se na aspekt pravopisu, zde Z 3 pochybil ve slově *played*. Kritérium mluvnické obsahovalo více chyb. Nejprve žák špatně vytvořil předpřítomný čas prostý, dále přivlastňovací pád, množné číslo podstatných jmen *game* a *friend*, časovou posloupnost dějů a přítomný čas průběhový. Tato písemná práce je klasifikována známkou chvalitebně mínus.

Přehled hodnocení písemných prací ZP 2

Žák	Název cvičení			
	Psaní pohlednice	Můj dům	Můj nejlepší kamarád	Volný písemný projev
	Známka			
1	2	1	1	2
2	1	2	2/3	2/3
3	1	2	2/3	2
4	1	3	1	2/3

10 Vyhodnocení a srovnání výsledků

PSANÍ POHLEDNICE

Z 1

Jak budoucí, tak i zkušení pedagogové se shodli v hodnocení známkou této písemné práce. Také se shodli na tom, že tento písemný projev měl všechny potřebné náležitosti. Nelišili se jak v kritériu slovní zásoby, která dosahovala velmi dobré úrovně, tak v kritériu obsahu. Co se týče aspektu pravopisného, zde měl výhrady pouze ZP 2, který si všiml chybně napsaného slova. Gramatické nedostatky byly objeveny všemi vyučujícími, nicméně v tomto kritériu se rozcházeli v množství opravených chyb. Podle mého názoru to bylo způsobeno tím, že každý pedagog považoval každou gramatickou strukturu za jinak důležitou.

Z 2

Tato písemná práce byla ohodnocena všemi učiteli známkou výborně. Všem pedagogům se zdál být tento text zcela srozumitelný a koherentní, správně obsahoval všechny náležitosti a slovní zásoba byla výborně zvolena. Zaměříme-li se na kritérium pravopisu, všichni hodnotitelé opravili chybný pravopis slova *water*. Gramatické chyby byly nalezeny pouze BP 2 a ZP 2, ale každý opravil jinou gramatickou strukturu.

Z 3

Srovnáme-li tuto písemnou práci s předchozí, i v tomto případě se hodnotitelé shodli na známce výborně. Soustředíme-li se na jednotlivé aspekty, každý z pedagogů uvedl, že tento písemný projev byl v aspektu písemných náležitostí, obsahu, slovní zásoby a pravopisu na výborné úrovni. BP 1, BP 2 a ZP 1 opravili v aspektu gramatickém stejné chyby.

Z 4

Rovněž toto písemné sdělení bylo ohodnoceno všemi vyučujícími stejně, tedy známkou výborně. Všichni hodnotitelé se shodli, že práce má všechny potřebné náležitosti a z hlediska obsahu byla v naprostém pořádku. Použitá slovní zásoba byla výborná. Až na ZP 2 nezaznamenali učitelé žádnou pravopisnou chybu. BP 1 a ZP 1 se shodli v opravě gramatických chyb v porovnání s BP 2 a ZP 2, kteří se v tomto aspektu rozcházeli.

MŮJ DŮM

Z 1

Vyučující BP 1 a ZP 1 se neshodli v klasifikaci této písemnosti, kdežto BP 2 a ZP 2 ji ohodnotili stejně. Mezi jednotlivými známkami byl rozdíl až o dva stupně, což mohlo být způsobeno tím, že ZP 1 neshledal tuto písemnost přijatelnou z hlediska gramatických struktur a obsahu, což také pod písemnou práci dopsal. Učitelé se příliš nelišili v kritériu písemných náležitostí a obsahu až na ZP 2. Slovní zásobu všichni ohodnotili jako velmi dobrou, z toho BP 1 a ZP 1 zaměnili výraz **basic school* za *primary school*. V aspektu pravopisném se od ostatních lišil pouze ZP 2, který v textu shledal chybu. Všichni se také shodli v aspektu gramatickém, kdy všichni uvedli především chybějící vazbu *there is/ are*, která je pro popis nezbytná.

Z 2

V této písemné práci se hodnotitelé shodli v následujících kritériích. Náležitosti nebyly přesně uvedeny, chyběl nadpis a odstavce byly pouze naznačeny. Učitelé se nelišili ani v kritériu obsahu a slovní zásoby, kterou charakterizovali jako dobrou a shodně opravili záměnu slova *before* za *ago*. I v aspektu gramatickém označili téměř ty samé chyby, tedy trpný rod, členy a vazbu *there is/ are*. V aspektu pravopisném neshledal žádný z učitelů chybu. V hodnocení známkou se shodli BP 1, ZP 1 a ZP 2. BP 2 klasifikoval písemnou práci přísněji.

Z 3

Co se týče hodnocení, lišila se známka u BP 1 a BP 2. Taktéž v tomto případě se jednotliví učitelé shodli, že písemnost neměla přesně uvedené náležitosti. Nelišili se ani v aspektu obsahu a slovní zásoby, kterou stanovili jako zcela adekvátní a odpovídající zadanému komunikačnímu tématu. Pouze BP 2 shledal v kritériu pravopisu chybu. Hodnotitelé se lehce rozcházeli v opravování jednotlivých gramatických chyb, ale i zde lze najít společné rysy jako chybějící vazbu *there is/ are* a nesprávný pořádek slov ve větě.

Z 4

V tomto případě se ve známkování shodli BP 2 a ZP 1, BP 1 a ZP 2 se rozcházeli. ZP 2 se v hodnocení oproti ostatním pedagogům lišit téměř o dva klasifikační stupně. Domnívám se, že to opět mohlo být způsobeno tím, že písemná práce se učiteli po obsahové stránce nelíbila a obsahovala pro něj závažné gramatické chyby. Jednotliví učitelé se takřka shodli v aspektu písemných náležitostí, obsahu a slovní zásoby. Pouze BP 2 shledal v práci pravopisnou chybu. V aspektu gramatiky se shodli v následujících mluvnických strukturách: chybějící vazba *there is/ are* a členy před podstatnými jmény, avšak každý se lišil v detailech.

MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD

Z 1

Co se týče hodnocení, liší se pouze BP 1 a BP 2. ZP 1 a ZP 2 klasifikovali písemnou práci stejně. Všichni učitelé uvedli, že práce byla označena nadpisem. BP 2 a ZP 2 poznamenali, že odstavce nebyly zcela zřetelné, ale podle BP 1 a ZP 1 se odstavce v písemnosti nacházely. Jednotliví učitelé konstatovali, že po stránce obsahové byla práce v pořádku, ale kratšího rozsahu. Ke kritériu pravopisu měl výhrady pouze ZP 2. Pedagogové se trochu lišili v opravování chyb mluvnických.

Z 2

V hodnocení se shodli pouze BP 1 a BP 2. ZP 2 klasifikoval tuto písemnou práci téměř o dva stupně hůře. Podle mého názoru to mohlo být zapříčiněno tím, že tento učitel shledal práci v jednotlivých aspektech pouze na průměrné úrovni. Výhrady ohledně slovní zásoby měl ZP 1, který ji označil za nepřiměřenou. V aspektu gramatickém se všichni shodli v označení nepatřičného pořádku slov ve větě, ale v mluvnických strukturách se trochu rozcházeli. Oproti ostatním pedagogům označil ZP 1 tuto písemnost z hlediska obsahu jako nesouvislou. Nicméně všichni se shodli v tom, že Z 2 měl problémy s vyjádřením myšlenek v angličtině. Vyučující se neshodli v aspektu písemných náležitostí. Písemné sdělení bylo nadepsáno nadpisem, ale co se týče odstavců, BP 1 usoudil, že odstavce v práci byly, avšak ZP 1 nikoli. BP 2 a ZP 2 se shodli v naznačení odstavců v textu. BP 1 a ZP 2 neshledali v textu žádné pravopisné chyby na rozdíl od BP 2 a ZP 1.

Z 3

V hodnocení písemné práce Z 3 se lišil pouze ZP 1, který ji klasifikoval nejpřísněji. Hodnotitelé písemností se shodli v řádném uvedení písemných náležitostí. V aspektu obsahu se již rozcházeli ve svých názorech. Podle BP 1 a ZP 1 nebyl obsah práce zcela jednoznačný a byl krátký. Také se neshodli v aspektu pravopisu, kdy pouze BP 1 označil v práci chybu. Kritérium slovní zásoby nebylo podle ZP 1 a ZP 2 přiměřené, ale BP 1 a BP 2 s ní byli spokojeni. Zaměříme-li se na opravování gramatických chyb, zde se všichni pedagogové neshodovali.

Z 4

BP 1, BP 2 a ZP 2 se v hodnocení shodli a práci klasifikovali známkou výborně. ZP 1 hodnotil práci známkou dobře. Tento rozdíl byl způsoben tím, že ZP 1 napsal pod toto písemné sdělení poznámku, že práce nebyla po obsahové stránce dobře napsána. Pravděpodobně apeloval na přesné dodržení zadání. Hodnotící učitelé uvedli, že kritérium písemných náležitostí bylo vynecháno, ale práce byla po stránce obsahové v pořádku. Pouze BP 2 a ZP 2 shledali v práci pravopisnou chybu. Kritérium slovní zásoby se zdálo být dle všech zcela adekvátní. Jednotliví vyučující se však rozcházeli v množství opravených mluvnických struktur.

VOLNÝ PÍSEMNÝ PROJEV: MŮJ NEJLEPŠÍ KAMARÁD II

Z 1

Tato písemná práce byla klasifikována BP 1, BP 2 a ZP 1 známkou výborně. ZP 2 ji ohodnotil známkou chvalitebně. Učitelé, kteří hodnotili tuto písemnost, se shodli téměř ve všech stanovených kritériích, tedy slovní zásoba Z 1 byla na velmi dobré úrovni, obsahová stránka písemnosti a její náležitosti byly v naprostém pořádku. Lehce se lišili v aspektu pravopisném a v rozsahu opravování chyb gramatických.

Z 2

V tomto případě se jednotlivá hodnocení zcela lišila. Přestože se jednotliví pedagogové shodují ve všech určených aspektech, známka byla pravděpodobně stanovena podle celkového dojmu z práce, protože písemnost byla ohodnocena v rozdílu dvou hodnotících stupňů ZP 2. Z 4 projevil široký rozsah znalosti slovní zásoby, ale v jeho práci byly nalezeny a opraveny jak mluvnické chyby, tak pravopisné. Podle hodnotících učitelů postrádal text písemné náležitosti, přesto působil srozumitelně a souvisle.

Z 3

Písemný projev tohoto žáka byl ohodnocen všemi pedagogy známkou chvalitebně. Také se shodli v tom, že slovní zásoba byla odpovídající vzhledem k zadanému tématu. Dále se téměř nelišili ani v opravě gramatických chyb. V aspektu obsahu se shodli, že písemná práce byla sice kratšího rozsahu, ale pochopitelná a plynulá. Dalším shodným aspektem byly písemné náležitosti. Zaměříme-li se na kritérium pravopisu, BP 1 a ZP 2 v textu chyby označili.

Z 4

V hodnocení této písemnosti se neshodli pouze BP 2 a ZP 2. I v tomto případě byl ZP 2 nejpřísnější, a to pravděpodobně opět na základě celkového dojmu z práce zahrnující četné gramatické chyby. Tak jako v předchozím případě, i zde se hodnotící učitelé shodli téměř ve všech kritériích. Písemné náležitosti nebyly přesně splněny, ale po obsahové stránce byla práce v pořádku. Písemnost obsahovala přiměřenou znalost slovní zásoby. Z pohledu mluvnických struktur se lišili jednotliví učitelé v množství opravených chyb. BP 1 a ZP 2 v písemné práci označili pravopisné chyby narozdíl od BP 2 a ZP 1.

Celkový přehled hodnocení známkou jednotlivých učitelů

Hodnocení písemných prací BP 1

Žák	Název cvičení			
	Psaní pohlednice	Můj dům	Můj nejlepší kamarád	Volný písemný projev
	Známka			
1	2	1/2	2	1
2	1	2	1/2	1
3	1	2	2/3	2
4	1	1/2	1	1

Hodnocení písemných prací BP 2

Žák	Název cvičení			
	Psaní pohlednice	Můj dům	Můj nejlepší kamarád	Volný písemný projev
	Známka			
1	2	1	1/2	1
2	1	2/3	1/2	1/2
3	1	1/2	2/3	2
4	1	2	1	2

Hodnocení písemných prací ZP 1

Žák	Název cvičení			
	Psaní pohlednice	Můj dům	Můj nejlepší kamarád	Volný písemný projev
	Známka			
1	2	3	1	1
2	1	2	1	1
3	1	2	3	2
4	1	2	3	1

Hodnocení písemných prací ZP 2

Žák	Název cvičení			
	Psaní pohlednice	Můj dům	Můj nejlepší kamarád	Volný písemný projev
	Známka			
1	2	1	1	2
2	1	2	2/3	2/3
3	1	2	2/3	2
4	1	3	1	2/3

11 Závěr

Diplomová práce nesoucí název *Rozvoj písemného projevu u dětí v anglickém jazyce a jeho hodnocení* si stanovila jako svůj první cíl zjištění, zda jsou děti schopné volného písemného projevu v jazyce anglickém během několika vyučovacích hodin. Jejím druhým důležitým cílem je zjistit, zda a jak se hodnocení budoucích a zkušených pedagogů shoduje či liší především v souvislosti se stanovenými kritérii, podle nichž bude písemný projev žáků hodnocen.

Na základě důkladně prostudované literatury jsem se snažila zjistit a zvolit takové dílčí kroky, pomocí nichž by děti úspěšně dosáhly volného písemného vyjádření v angličtině. Poté jsem vybrala a v logickém sledu uspořádala jednotlivé písemné aktivity, které měli žáci 9. třídy ZŠ podstoupit. Všechna cvičení byla v teoretické části podrobně popsána včetně jejich cílů a možných aspektů důležitých pro jejich vyhodnocení. Neopomenula jsem ani způsoby, kterými bylo možné písemné práce dětí opravit a ohodnotit.

Také jsem došla k závěru, že nejdůležitější úlohu má při procesu rozvoje písemného projevu u dětí samotný učitel, poněvadž ten je vedoucí osobou a má určité penzum pedagogických znalostí a dovedností, které mu pomáhají postupně vést děti k tomu, aby se zdárně naučily vyjádřit své myšlenky v angličtině písemnou formou. Z toho vyplývá, že pedagog postupuje od psaní řízeného, kdy mají žáci k dispozici náповědu, jak pracovat se cvičením, k volnému písemnému projevu. Pomalu a nenásilně seznamuje děti se zásadami psaní, jejichž součástí je i samotný postup sestavování písemného sdělení. Dalším zcela nepostradatelným posláním učitele je žáky neustále podporovat a motivovat.

Během mého výzkumu jsem vycházela z teoretické části. V praktické části podstoupily děti 9. třídy ZŠ sérii písemných cvičení, na jejichž konci byly schopné samy sestavit volný písemný projev v angličtině bez jakékoli náповědy či pomoci. Tento výzkum probíhal po dobu čtyř vyučovacích hodin, které jsem naplánovala takovým způsobem, aby bylo možné dosáhnout prvního stanoveného cíle.

Z obdržených prací jsem náhodně vybrala čtyři z každého cvičení polořízeného psaní a dále, které byly dány k opravě a ohodnocení dvěma budoucím a dvěma zkušeným pedagogům. Vybraná písemná sdělení jsem následně porovnávala mezi sebou, abych zjistila, zda se hodnocení pedagogů lišilo či shodovalo, a to na základě předem

stanovených kritérií, mezi něž jsem zařadila náležitosti písemného sdělení včetně oslovení příjemce sdělení, podpis autora, nadpis písemné práce a rozvržení myšlenek do odstavců, dále slovní zásobu, mluvnici, pravopis a obsahovou stránku zahrnující dodržení komunikačního cíle, srozumitelnost a koherenci textu. Posledním kritériem byla tvořivost a originalita žákova písemného projevu. Učitelé, přestože byli seznámeni s těmito kritérii hodnocení, nevyužili možnosti hodnocení na základě vybraných kritérií a posuzovali jednotlivé práce metodou holistickou. Proto poté, co jsem hovořila s jednotlivými učiteli, jsem provedla vnitřní analýzu těchto prací. Ze získaných výsledků jsem vyvodila následující závěry.

- Vybrané dílčí kroky skutečně děti dovedly k volnému písemnému vyjádření v anglickém jazyce bez větších potíží, a to během čtyř vyučovacích hodin.
- V kritériu písemných náležitostí zahrnující oslovení příjemce, podpis autora, nadpis a odstavce se všichni vyučující téměř shodli.
- V aspektu slovní zásoby se jejich hodnocení téměř nelišilo.
- V kritériu gramatickém se zcela lišili, a to na základě množství opravených gramatických struktur, protože se domnívám, že každý vyučující považoval rozličné gramatické struktury za nestejně důležité.
- Téměř se shodli v kritériu srozumitelnosti a plynulosti textu.
- Úplně se rozcházeli v aspektu pravopisném, protože někteří hodnotící učitelé tento aspekt nezohledňovali.
- Jednotlivé písemné práce se rozcházeli z hlediska hodnocení známkou, poněvadž písemné práce byly hodnoceny metodou holistickou, která je subjektivní.

Shrneme-li tyto výsledky, jak budoucí, tak i zkušení pedagogové se shodli v aspektu náležitostí písemné práce, slovní zásoby a obsahu, ale rozcházeli se v kritériu mluvnice a pravopisu. Kritérium tvořivosti žákova písemného projevu bylo úplně opomenuto. Jednotliví vyučující se neshodli také v hodnocení známkou.

Přestože vybraní učitelé byli seznámeni s jednotlivými hodnoticími kritérii, rozhodli se nevyužít jich a pro hodnocení jednotlivých písemných prací dětí zvolili metodu holistickou. Tato metoda hodnocení je subjektivní oproti metodě analytické, a proto se domnívám, že právě to mohlo zapříčinit nesoulad jak v opravě, tak hodnocení mezi jednotlivými učiteli. Po rozhovoru s jednotlivými učiteli, jsem dále provedla vnitřní analýzu jednotlivých prací. I zde jsem došla k závěru, že jednotlivá hodnoticí kritéria nebyla pro každého vyučujícího stejně důležitá. A protože mezi vybraná kritéria patřil také aspekt tvořivosti a originality žákovy písemného projevu, tak i přesto, že byl vynechán všemi učiteli, jsem zjistila, že děti se skutečně snažily uplatnit svou kreativitu. Další možností neshody mohlo být také to, že budoucí učitelé neměli ještě dostatek zkušeností se způsoby opravování a hodnocení a zkušenosti učitelé se tím nikdy předtím nemuseli příliš zabývat. Porovnáme-li také výsledky hodnocení cvičení polořízených a volně psaných i zde najdeme rozdíly, které mohly být zapříčiněny tím, že u cvičení polořízených se všichni učitelé mohli držet opěrných bodů, jak sestavit konkrétní písemný projev, kdežto u volného psaní nikoli. Domnívám se, že hlavní příčinu neshody v hodnocení známku bychom mohli hledat v tom, že jednotlivé práce byly hodnoceny především pocitově, tedy subjektivně.

Doba, po kterou jsem tuto diplomovou práci psala, byla pro mě velmi přínosná. Díky ní jsem o mnoho více pronikla do problematiky procesu psaní a hodnocení písemných prací dětí. Pochopila jsem, že dovednost psaní nesmí být při výuce opomíjena ani vypuštěna, protože tento proces je přirozenou a nezbytnou součástí výuky jakéhokoli cizího jazyka.

12 Summary

This diploma thesis is focused on developing and evaluating writing of children in English language teaching.

Learning a foreign language includes listening, speaking, reading and writing. Writing is therefore a natural and essential part of the learning process. It is not easy to express our thoughts and ideas in a foreign language. This problem is especially concerned with young learners at primary schools because writing of various genres is time consuming as well as their correction and evaluation. That is why I think this skill is usually omitted by teachers. For these reasons I have chosen this theme. As a teacher, I find it very important to know how to teach young pupils to express their thoughts and ideas in English.

This work is divided into the theoretical and practical parts. Firstly, the theoretical part deals with writing as a natural process of learning. Secondly, I mention the Framework Educational Programme for Elementary Education including the pupil's written skills in English at lower secondary schools. Next I am writing about the teacher's role during the whole process of writing. He/ she is the chief person because he/ she has general pedagogical knowledge and skills which help him/ her to realize how to teach writing and direct children to be able to express successfully their thoughts and ideas in English. He/ She also teaches pupils how to compose written work. Various sorts of techniques and methods are used in this process and children are encouraged as well as motivated all the time. I tried to outline individual steps needed to reach successful free writing. These steps are carefully chosen and well-organized written activities led to free writing and they are properly characterized in the theoretical part. I am also interested in the ways of correction and assessment of children's written work in accordance with the chosen aspects.

The practical part is devoted to the research of developing and evaluating writing of children in English. The research was done at a primary school which I describe in my work and characterize the ninth-grade pupils. There are also projected four concrete lesson plans within which these children are lead step-by-step to free writing. At the end of this process they should be able to write free written work without any help. From the gained written activities I chose accidentally four from the set of semi-controlled exercises and free written work and they were given to be evaluated by

two future and two experienced teachers. Then the works were compared together to find out how the correction and evaluation differ from one another on the basis of the chosen criteria. After I had analysed them I drew the following conclusions.

- ➡ The teacher was the most important person during the process of teaching writing in English. He/ She had the necessary pedagogical knowledge and skills. He/ She directed, supported and motivated young learners.
- ➡ The children were able to compose and write free written work based on the individual steps within four lessons.
- ➡ Despite all the teachers knew the chosen criteria, they decided to evaluate the children's written work in the holistic method which is subjective. That was the reason why I analysed them properly according to the criteria.
- ➡ All the teachers mostly agreed on the aspects of writing including the recipient, the author's signature, the title of the work and paragraphs.
- ➡ They did not almost vary in the vocabulary aspect.
- ➡ They had completely different opinions on the grammatical aspect.
- ➡ Almost all the teachers agreed on the aspect of comprehensibility and cohesion.
- ➡ They had contrastive attitudes in the spelling aspect.
- ➡ The written works differed in marks concerning the evaluation aspect.

To sum up these results, it is evident that both future and experienced teachers agreed together in the following criteria: aspects of writing, vocabulary as well as comprehensibility and cohesion. They differed in the criteria such as grammar and spelling. They also varied in assessment. Therefore, the conclusion is that these aspects are differently important for each teacher and the written works were assessed in a subjective way.

It was very interesting for me to go through the whole process of teaching writing in English. It was a valuable contribution to my future career as an English teacher.

13 Bibliografie

Odborná literatura

- Byrne, D., *Teaching Writing Skills*, Longman, London 1988
- Čapek, R., *Odměny a tresty ve školní praxi*, Grada, Praha 2008
- Edge, J., *Mistakes and Correction*, Longman, London 1989
- Erhart, A., *Základy jazykovědy*, SPN, Praha 1984
- Heaton, J. B., *Classroom Testing*, Longman, London 1990
- Heaton, J. B., *Writing English Language Tests*, Longman, London 1988
- Hedge, T., *Writing*, Oxford University Press, Oxford 1988
- Hubáček, J. a kol., *Čeština pro učitele*, Vade Mecum Bohemiae, Neplachovice 2002
- Hughes, A., *Testing for Language Teachers*, Cambridge University Press, Cambridge 1989
- Kyriacou, Ch., *Klíčové dovednosti učitele*, Portál, Praha 1996
- Pala, K., Všianský, J., *Slovník českých synonym*, NLN, Praha 2001
- Petty, G., *Moderní vyučování*, Portál, Praha 1996
- Raimes, A., *Techniques in Teaching Writing*, Oxford University Press, Oxford 1983
- Skalková, J., *Obecná didaktika*, Grada, Praha 2007
- Slavík, Jan, *Hodnocení v současné škole*, Portál, Praha 1999
- Výzkumný ústav pedagogický v Praze, *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*, TAURIS, Praha 2005
- Weir, C., J., *Communicative Language Testing*, Prentice Hall, New York 1990

Učebnice

- Betáková, L., Dvořáková, K., *Angličtina 6, Way to Win: Pracovní sešit*, Fraus, Plzeň 2005
- Hutchinson, T., *Hotline Elementary: Workbook*, Oxford University Press, Oxford 1995
- Hutchinson, T., *Hotline Pre-Intermediate: Workbook*, Oxford University Press, Oxford 1996

- Hutchinson, T., *Hotline Elementary: Student's Book + Workbook*, Oxford University Press, Oxford 1998
- Murphy, R., *Essential Grammar in Use*, Third Edition, Cambridge University Press, Cambridge 2007
- *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English - 7th edition*, Oxford University Press, Oxford 2005
- Skálová, E., Straka, A., *Hrátky s angličtinou*, MC nakladatelství, Brno 1995
- Soars, L., Soars, J., *Headway Elementary: Workbook*, Oxford University Press, Oxford 1993
- Soars, L., Soars, J., *New Headway Intermediate: Student's Book*, Oxford University Press, Oxford 1996

Internetové odkazy

- <http://2zsjh.cz>
- <http://britishcouncil.org/languageassistant-tips-error-correction-htm>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Error>
- <http://viterbo.edu/perspgs/faculty/WStobb/WAC%20%20Evaluating%20Student%20Writing.htm>
- <http://www.helpforenglish.cz>
- <http://faculty.uoit.ca/hughes/Writing/TheWritingProcess.gif>

14 Seznam příloh

Příloha 1 – Schéma procesu psaní

Příloha 2 - Cvičení na řízené psaní

Příloha 3 - Cvičení na polořízené psaní

Příloha 4 - Opravování chyb v písemné práci

Příloha 5 - Tabulka k vyhodnocení analytickou metodou

Příloha 6 - Hodnocení známkou u analytické a holistické metody

Příloha 7 - Hodnocení budoucích pedagogů

Příloha 8 - Hodnocení zkušených pedagogů

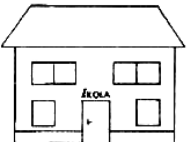

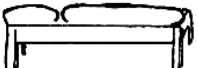
The Writing Process

Příloha 2 - Cvičení na řízené psaní

1. PICTURE WORDS

Fill in the words instead of the pictures.

We live in a new . My
and go to work, and my
goes to . At school we must
 and . We learn too.
After lessons we play or
In the evening we go to .

2. SPEECH BUBBLES

Complete these bubbles with one word in the right form from the box.

birthday - go - want - he - be - love - sing - do - make

Elvis always loved music. He _____ to church every Sunday and _____ in the choir. We bought him a guitar for _____ thirteenth birthday. He _____ a bicycle, but we _____ have enough money. He _____ his first record in 1954. It _____ a present for my _____.

could - voice - dream - tell - hear - special - go - That's - play

What was _____ about Elvis? He was my _____ - a white boy with a black _____. Marion _____ him and she _____ me about him. We recorded "_____ All Right, Mama". When DJs _____ it on the radio stations, kids _____ wild. Record shops _____ not get enough records.

3. PICTURE SETS

Leela Shekla's day

A)

Leela Shekla is Sita and Sanjay's cousin in a small village in India. Write about her day.

5.00

Leela – get up /
fetch – water and –
wash

5.30

make breakfast /
use – the rice from
dinner

6.00

Leela's father Shiva
– start – work

6.30

Leela and her sister
Chanda – wash –
the dishes

8.00

the two girls –
fetch – more water

10.00

play – with their
little brothers / not
go to school

3.00

afternoon – the
Shekla family – eat
dinner / eat – rice

8.00

the Sheklas – go to
bed / sleep on the
floor

1 Leela gets up at five o'clock. She fetches water and washes.

2 At half past five _____

3 _____

4 _____

5 _____

6 _____

7 _____

8 _____

B) Write what time you do these things.

get up – eat breakfast – go to school – come home from school – do homework – go to bed

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zdroj: BETÁKOVÁ, L., DVOŘÁKOVÁ, K., *Angličtina 6 Way to Win workbook*, Unit 6, Fraus, Plzeň 2005, str. 4.

4. PARALLEL WRITING

Read this description of the port of Calcutta and then write a similar description of New York. The necessary information is given below.

Calcutta is a port in India. It is situated on the northeast coast, on the estuary of the River Hooghly, which flows into the Bay of Bengal. The population of the City is six million. The distance from New Delhi, the capital of the country, is about one thousand miles.

New York – the USA – east coast – River Hudson – Atlantic Ocean – Eight Million – Washington – two hundred and fifty miles.

 .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

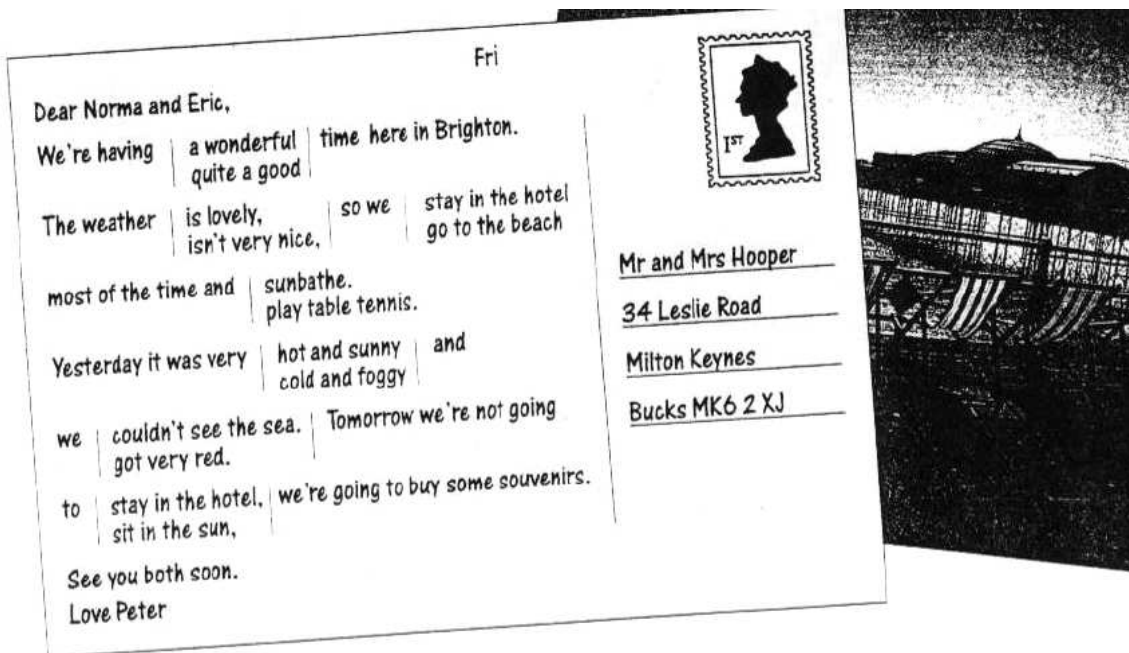
.....

Zdroj: RAIMES, A., *Techniques in Teaching Writing*, Chapter 7: Techniques in Using Controlled writing, Oxford University Press, Oxford 1983, str. 111.

Příloha 3 - Cvičení na polořizné psaní

1. WRITING A POSTCARD

This postcard describes a holiday with good weather or bad weather. Read it and underline the words for either good weather or bad weather.

Dear Norma and Eric,

We're having a wonderful time here in Brighton.
quite a good

The weather is lovely, so we stay in the hotel
isn't very nice, go to the beach

most of the time and sunbathe.
play table tennis.

Yesterday it was very hot and sunny and
cold and foggy

we couldn't see the sea. Tomorrow we're not going
got very red.

to stay in the hotel, we're going to buy some souvenirs.
sit in the sun,

See you both soon.
Love Peter

Mr and Mrs Hooper
34 Leslie Road
Milton Keynes
Bucks MK6 2 XJ

1ST

Write a postcard to an English friend. Write about:

- ☑ where you are on holiday
- ☑ the weather
- ☑ something you do often
- ☑ something you did yesterday
- ☑ something you are going to do tomorrow

✍ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

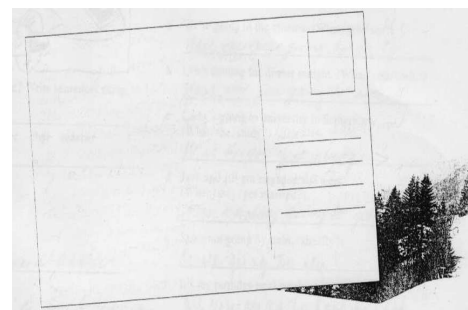
.....

.....

.....

.....

.....

2. DESCRIPTION

My house

Read the text.

I live in a house near the sea. It's an old house, about 100 years old, and it's very small. There are two bedrooms upstairs but no bathroom. The bathroom is downstairs next to the kitchen and there's a living room where there's a lovely old fireplace. There's a garden in front of the house. The garden goes down to the beach and in spring and summer there are flowers everywhere.

I live alone with my dog, Boxer, but we have a lot of visitors. My city friends often stay with me.

I love my house for many reasons: the garden, the flowers in summer, the fire in winter, but the best thing is the view from my bedroom window.

Write a similar description of your house or flat.

Paragraph 1

- Where is it?
- Is it old or new?
- How many rooms are there?
- Is there a garden?

Paragraph 2

- Who do you live with?

Paragraph 3

- Do you like it? Why?
- What is the best thing about living there?

3. CHARACTERISTICS

My best friend

Read the text.

My best friend is called Pamela. We met thirty years ago when we were both five years old. It was my first school day and I was very unhappy because I wanted my mother. Pamela gave me a sweet so we became friends immediately. We were together nearly every day until we left school twelve years later.

Then I went to university, but Pamela didn't. She married when she was just eighteen and had three children. I studied for eight years because I wanted to be an accountant. I had a lot of new friends, but I didn't see Pamela very often. Sometimes we didn't meet for months, but we often talked on the telephone.

Now I'm married, too. I live near Pamela and we meet every week. She's a student now and I have a baby, so we can give each other a lot of advice!

Write about your best friend.

- What is her/ his name?
- When did you meet?
- Where did you meet?
- What did you do together?
- How often do you meet now?
- What do you do?

Příloha 4

Opravování chyb v písemné práci

Toto je jeden z možných způsobů, jak opravovat písemné práce dětí, kde je chyba označena symbolem.

● WRITING

Correcting mistakes

1 It is important to try to correct your own mistakes when you write. Look at the letter that a student has written to her friend. Her teacher has used symbols to show her the kind of mistakes she has made.

T	Tense	WW	Wrong word
P	Punctuation	Gr	Grammar
WO	Word order	A	Word missing
Prep	Preposition	Sp	Spelling

Read the letter and correct the mistakes.

18 Greencroft Gardens
London NW6
Tuesday 10 May

Dear Stephanie

How are you? I'm very well. I came ^T in London two weeks ago ^{Gr} for to study at a language school. I want ^P learn english because ^{Gr} is a very important language.

I'm ^{Gr} stay with ^{Gr} a English family called Bennett. They have two son and a daughter. Mr. Bennett is ^{Gr} teacher, and Mrs Bennett work in a hospital.

English people ^{Gr} is very kind, but they speak very quickly!

I study in the morning. My teachers name is Ann. She ^{WW} said me my English is OK, but I do a lot of mistakes. Ann ^{Gr} don't give us too much homework, so in the afternoons I ^{WO} go always sightseeing. London is much more ^{Gr} big than my town. I like ^{WO} very much painting, and I'm very interesting ^{Gr} for modern art, so I visit galleries and museums. I have met a girl called Christina. She came from Greece and she ^{Gr} have a lovely flat near Regent's Park. Last night we ^T go to the cinema, but the film wasn't very ^{Gr} exciting.

^{WW} Do you like to visit me in London? Why don't you come for a weekend?

Write to me soon. I'd love to see you.

Love
Kati

2 Write a similar letter. Imagine you are a student (of languages? of art? of music?) in another town. Write a letter to a friend giving some of your news.

Příloha 5

Tabulka k vyhodnocení analytickou metodou

Následující tabulka je zaměřena na bodové rozpětí jednotlivých aspektů analytické metody hodnocení. Uvedený počet bodů se vztahuje k ohodnocení jedné písemné práce.

ASPEKT	BODY	CHARAKTERISTIKA
<i>Plynulost</i>	5	Písemný projev je plynulý, jasně a lehce srozumitelný. Žák snadno tvoří věty jednoduché a používá věty souvětí podřadného. Vysoká působivost práce.
	4	Jde o téměř plynulý projev, který je převážně srozumitelný. Žák je schopen vytvořit několik vět souvětí podřadného. Působivý projev.
	3	Vcelku plynulý písemný projev. Není těžké porozumět obsahu sdělení. Žák používá věty jednoduché. Dobrá působivost písemné práce.
	2	Písemný projev působí křečovitým dojmem. Učitel musí vynaložit úsilí, aby porozuměl obsahu sdělení. Vytvořená podřadná souvětí jsou použita nevhodným způsobem a matou učitele při čtení. V textu nalezneme převážně věty jednoduché a věty souvětí souřadného.
	1	Nedbalý písemný projev, který je téměř nesrozumitelný. Učitele čtení nebaví. Žák používá velmi jednoduché věty, nesprávně tvoří věty souvětí podřadného a nadbytečně používá souřadící spojky.
<i>Gramatika</i>	5	Žák zcela pochopil gramatická pravidla probraná při výuce a nečiní mu žádné potíže aplikovat je v praxi. V textu nalezneme jednu či dvě menší chyby.
	4	V písemném projevu objevíme pár menších chyb jako např. špatně použité členy, předložky atp.
	3	Jedna až dvě hrubé chyby v textu a několik chyb méně důležitých.
	2	V písemnosti nalezneme zásadní chyby, které činí text obtížně srozumitelným. Žák má potíže s vytvářením vět.
	1	Velký výskyt hrubých chyb v projevu. Žák není schopen gramaticky správně formulovat větu.
<i>Slovní zásoba</i>	5	Žák má aktivní znalost širokého okruhu slovní zásoby.
	4	Velmi dobrá znalost slovní zásoby i využívání nové. Dokáže správně aplikovat synonyma. Používá slovního opisu.
	3	Žák má přiměřenou slovní zásobu, která je vhodně zvolena v písemném sdělení. Někde však zaostává, a proto se v některých případech musí uchýlit k opisům, synonymům atp.
	2	Omezená slovní zásoba. Žák vybírá nepřesná až vágní synonyma.
	1	Slovní zásoba je velmi omezená. Žák nevhodně volí synonyma, která zabraňují pochopení obsahu sdělení.
<i>Pravopis</i>	5	Žádné chyby v textu.
	4	Pouze jedna či dvě menší chyby v písemném sdělení (např. výměna "a" v "e").
	3	Pár přepisů, které nikterak nezasahují do významu sdělení.
	2	Několik hrubých chyb v písemném projevu, které ho způsobují nejasným z hlediska obsahu. Pro učitele je náročné rozpoznat význam slova.
	1	Ve sdělení se vyskytuje četné množství pravopisných chyb. Význam některých slov není možné zjistit.

Zdroj: HEATON, J. B., *Writing English Language Tests*, Longman, London 1988, str. 145 -146.

Příloha 6

Hodnocení známkou u analytické metody

BODY	ZNÁMKA
21 - 18	1
17 - 14	2
13 - 10	3
9 - 6	4
5 - 0	5

Hodnocení známkou u holistické metody

ZNÁMKA	CHARAKTERISTIKA
1	Písemný projev je zcela srozumitelný. Nachází se zcela bez chyb nebo pouze chyby, které jsou zanedbatelné. Široká znalost slovní zásoby. Úkol (= zadání písemné práce) byl zcela přesně splněn.
2	V textu se zřídka vyskytují hrubé i méně závažné chyby. Dobrá znalost slovní zásoby. Věty jsou dobře konstruované. Text je srozumitelný. Úkol byl splněn, až na malé drobnosti.
3	Úkol byl sice splněn, ale tím nejjednodušším možným způsobem. Znalost slovní zásoby je celkem dobrá. V textu se objevují jak hrubé chyby, tak i menší.
4	Zvolená slovní zásoba a gramatika jsou na nízké úrovni. Z hlediska obsahu je žákovo vyjadřování nepřesné. Žák nedodržel přesné zadání úkolu.
5	Sdělení je nesouvislé. V textu se objevují základní hrubé chyby. Slovní zásoba je velmi omezená. Žák zadaný úkol nebyl schopen splnit.

Zdroj: Heaton, J. B., *Classroom Testing*, Longman, London 1990, str.111;

Příloha 7

Hodnocení budoucím pedagogem

Ž3 / BPA

My best friend

My best friend is called Marcela. I met her 15th October ~~before~~ ^{ago} twenty years ^{ago} because she is my mother. ^{have been} We were every day together and now too.

She works in a office and she doesn't work home.

We have a lot of free time ourself. We go on holiday together, on trips, go ^{to shopping} buying and talk lot of hours.

My mother would wish ^{like me} to live with them always, so who knows ☺

2/3

Ž4 / BPA

My best friend

I have ^{had my} best friend since I was a young child. My best friend's name is Tere. I met her when I was six years old. I met her because my mother bought eggs from her mother. One day we went to ~~buy~~ ^{buy} for eggs. My and her mother ^{had a coffee} had a coffee in the kitchen and I, Tere and her older brother ^{played} played some games. Since ^{that time} this time I and Tere have been best friends. I visited her every second weekend and now I ^{visit} visit her almost every day.

Příloha 8

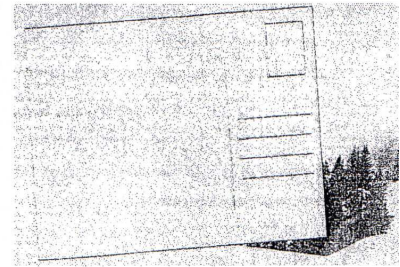
Hodnocení zkušeným pedagogem

Write a postcard to an English friend. Write about:

- where you are on holiday
- the weather
- something you do often
- something you did yesterday
- something you are going to do tomorrow

£2
/8

Dear friend,
We're having a fantastic time here in
Lipno. The weather is hot, so we go to the
water most of the time and ~~swim~~
eat ice cream. Yesterday it was very
sunny and we got a little red. Tomorrow
we're not going to the water, we're
going to buy some clothes.
See you both soon.
Bye

£1 / £1 My house

I live in a flat near the ~~basic~~ ^{primary} school in Jihlava.
Our flat is about 20 years old. ~~We have~~ ^{there are} two
bedrooms, a bathroom, a living room and a kitchen.
Of course we don't have a garden.

I live with my sister and mum. ^{There is no garden}

I like my flat because ^{(I have been living} I live there all my life
and I have there ^(peace) and quiet.
(The best thing is that I have my friends live
near my flat.) ^{divná škola a a slovedo u by}

3